

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

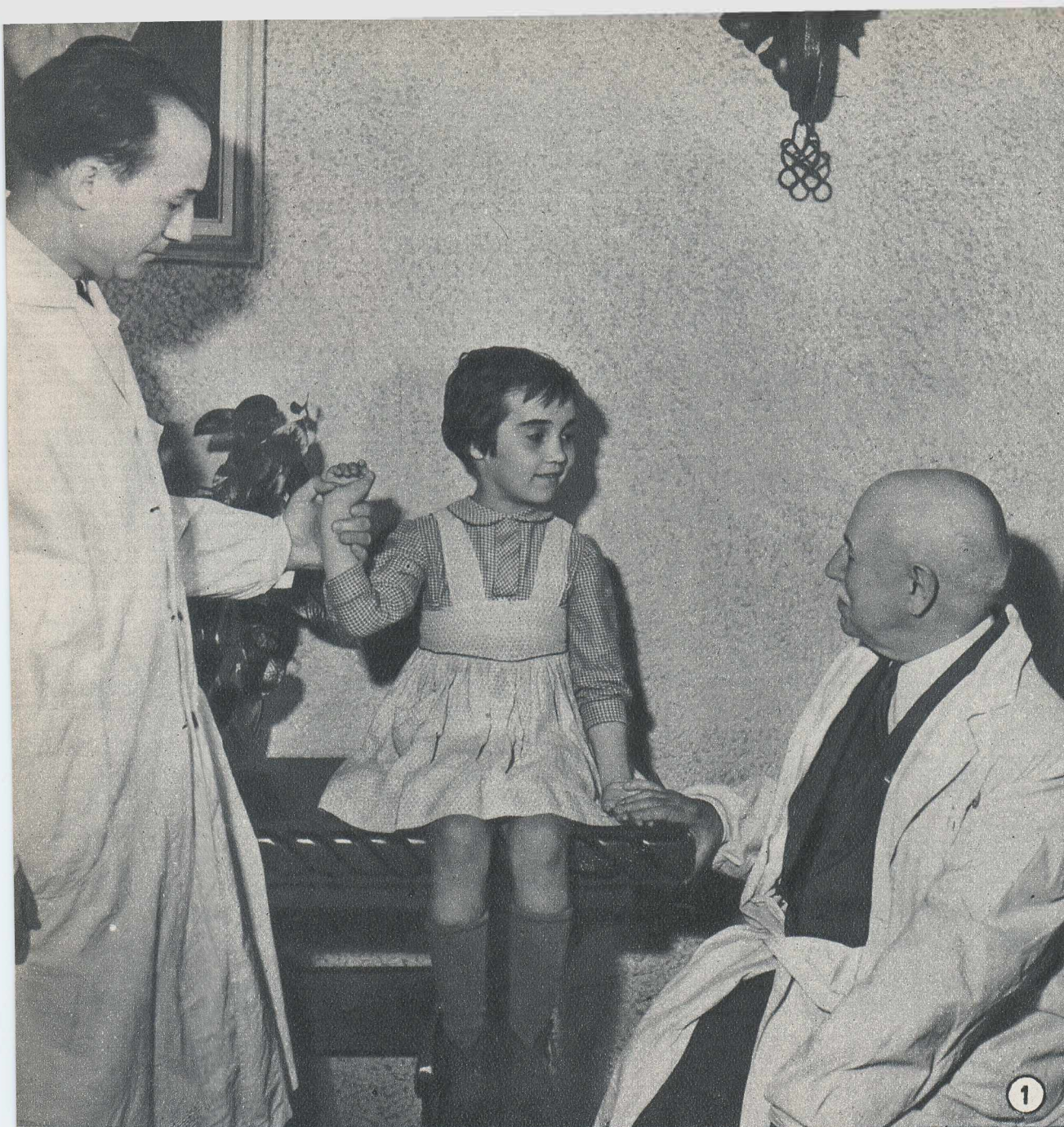
REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 10 (107)
Anul VI - 15 mai 1957

Scafandru Ion Coțofană,
după un drum în adâncuri...
Foto: A. LOVINESCU (pag. 10-11)

■ **Primăvara la Praga** - de Demostene **BOTEZ** ■ Copilul în
brațele Sfinxului - de Radu **BOUREANU** ■ *Mîndria medicinei
noastre* - de C. **COPORAN** și E. **IAROVICI** ■ Erupția vulca-
nică - de Carlo **MONTELLA** ■ **8 miliarde ani în 8 minute...**

1
Iată-i pe acad. prof. dr. C. I. Parhon și acad. prof. dr. St. M. Milcu, consultant un copil, la Institutul de endocrinologie ce poartă numele celui mai ilustru reprezentant al medicinei noastre de astăzi: „C. I. Parhon”.

După examinarea fetiței, am asistat la o scenă emoționantă. Savantul C. I. Parhon a stat de vorbă cu copila. Devenise un părinte, un bunic bun și sfătos. „De ce suferi tu?” — a întrebat-o. „De glandă” — a răspuns simplu și greșit copilul. „De... „glandă?” Dar tu ai o singură glandă?” Copila s-a gândit o clipă. Apoi a răspuns nedumerită: „Dar câte glande să am?” Bunicul a ris, a mîngiat-o și a început să-i explice... Avea într-însul deopotrivă dragoste, modestie, răbdare.

Calitățile acestea au însoțit de-a lungul întregii activități de om și cetățean, capacitatea impresionantă a savantului comunist C. I. Parhon. Dragostea lui pentru om, pentru popor, pentru adevăr, l-a înșuflețit în muncă, în cercetare, în lupta pentru deschiderea de noi drumuri în știință. El este unul dintre creatorii pe plan mondial ai științei endocrinologice; primul tratat de endocrinologie din lume, apărut în 1909, îi aparține. În cele aproape 1500 de lucrări științifice pe care le-a publicat pînă acum, acad. prof. C. I. Parhon a atacat cele mai variate probleme de neuropsihiatrie și endocrinologie, făcînd cercetări de endocrinologie înucununate de succes nu numai în medicină, ci în toate domeniile biologiei. În ultimii ani, acad. prof. Parhon face intense cercetări privind rolul și funcția fiecărei glande endocrine, precum și fenomenele biologice specifice diferitelor etaje de vîrstă, în special ale copilăriei și bătrîneții.

Acad. prof. dr. St. M. Milcu este elevul și colaboratorul apropiat al savantului Parhon. Încă din tinerețe s-a arătat a fi un pasionat și subtil cercetător, aducînd de-a lungul activității sale noi puncte de vedere în studiul și terapeutică bolilor endocrine. În ultimii ani, acad. prof. St. M. Milcu s-a ocupat în special de problema gusii endemice, problemă în care a adus soluții noi și extrem de valoroase. Om de știință comunist, acad. prof. St. M. Milcu și-a închinat munca sa, vieții și fericirii omului. La Conferința de la Geneva, consacrată utilizării energiei atomice în scopuri pașnice, a prezentat primele lucrări cu izotopi, executate în țara noastră. Ele au fost realizate pe baza studiilor ce se fac sub direcția și supravegherea sa în Institutul de Endocrinologie, cu privire la aplicația radio-izotopilor în diagnosticarea și tratamentul diferitelor boli glandulare. Acad. St. M. Milcu a cercetat de asemenea problema aplicațiilor hormonale în zootehnie, în vederea mării producției animale, influența factorului climateric și balneologic în tratamentul bolilor endocrine etc. În ultimele două decenii acad. Milcu a făcut cercetări în biologia epileziei. Împreună cu colabora-

MÎNDRIA MEDICINII

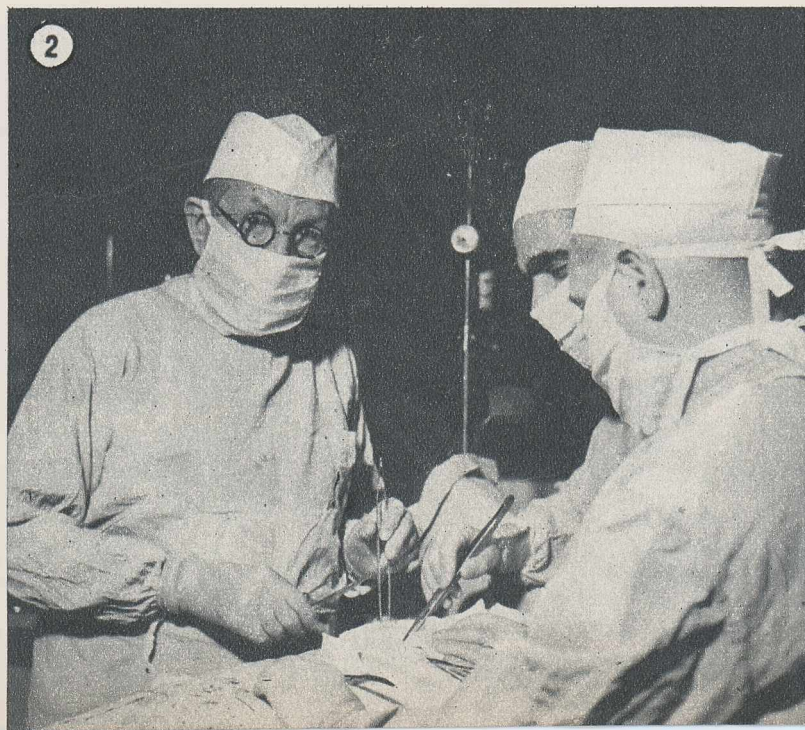
La ora cînd citiți aceste rînduri, sărbătoarea primului Congres național de științe medicale din țara noastră se va fi încheiat, cu succesul și bucuria aceea deplină a unui mare examen trecut cu „foarte bine”.

Despre semnificația de bilanț al principalelor realizări medicale în anii puterii populare, pe care a avut-o congresul, despre amploarea lui, despre varietatea și importanța problemelor dezbătute, cit și despre aprecierea pe care invitații străini au dat-o lucrărilor sale — va fi scris pe larg presa cotidiană. Congresul a arătat pe larg realizările împlinite în anii regimului de democrație populară, pentru apărarea sănătății poporului. Știința medicală românească a fost pusă direct în slujba acestui scop. Aceasta a arătat din plin creșterea numărului de instituții medico-sanitare, creșterea numărului de medici, scăderea mortalității infantile etc. etc.

Scrierea mea de față nu e menită să fie o dare de seamă asupra congresului. Altceva doresc să spun: că vechea și apreciată tradiție a medicinei noastre nu numai că s-a păstrat în regimul puterii populare dar s-a dezvoltat, în condițiile ideologice și materiale nou create și a înflorit ca nicicînd altădată. Apelez la o singură cifră. În vederea congresului s-a tipărit un index bibliografic cuprinzînd lucrările științifice în domeniul medicinei, realizate în ultimii zece ani; indexul acesta totalizează 12.500 de lucrări științifice! Sînt lucrări prin care școala medicală românească aduce puncte noi de vedere, originale, în diferite probleme ce preocupă pe cercetătorii din toată lumea. Sînt lucrări care aduc aporturi valoroase la înaintarea medicinei mondiale. Cele mai importante dintre ele sînt semnate de marii noștri medici. Numele lor sînt bine-cunoscute și apreciate în țară ca și peste hotare.

Aș fi dorit ca prin paginile de față, dumneavoastră, cititorii „Flacării”, să-i puteți cunoaște pe toți, atît cît se poate face acest lucru prin fotografii și scurte texte. În ciuda dorinței noastre însă, nu toate fotografiile au putut încăpea în pagini; marii noștri medici, savanții medicinei noastre, sînt mulți. Și cu acest lucru trebuie să ne mîndrim!

(În numărul viitor vom publica un fotoreportaj de la Congres).

torii săi a reușit să aducă contribuții însemnate la izolarea și cunoașterea hormonilor epifizari.

2

„V-aș ruga să-mi spunei pentru cititorii noștri cam câte operații ați făcut până acum“. Chirurgical academician N. Hortolomei se gîndește. Socotește? Nu. Iată ce-mi răspunde: „Important este nu câte operații am făcut, ci cum le-am făcut“. Ii spun că asta știm cu toții. „Deci, vă rog, totuși: cifra“. Surde. „Ei bine, scrie acolo 60.000“.

Saizeci de mii de operații! Să redai cu știința și mîinile tale, viața și sănătatea la atîția zeci de mii de oameni. Și s-o redai în ultimă instanță, atunci cînd nimic altceva nu mai poate ajuta!... Este o știință, este o artă în care profesorul e un mare maestru. El se numără printre primii noștri chirurghi care au făcut rezecții de stomac pentru ulcer. Cu ani în urmă, pe baza bogatei sale experiențe a făcut un raport asupra dinamismului căilor urinare. Lucrarea aceas-

ta servește și azi drept îndreptar tuturor urologilor din lume. Cu prilejul prezentării acestui raport, în 1936, la Congresul de la Viena, a fost ales vicepreședinte al Congresului internațional de urologie care s-a ținut în 1947 la Săint Moritz.

În ultimii ani pe marele nostru chirurg îl preocupă problema chirurgiei cardiace și a vaselor mari de sînge. La 18 decembrie 1953 a făcut prima operație de stenoză mitrală.¹⁾—A fost un succes plin de încurajare. Și-a format un colectiv de chirurghi, o echipă pricepută și îndrăzneată cu care a pornit la drum. Astăzi, în clinica de chirurgie de la Colțea, se fac în mod curent intervenții pe cord; numărul lor a trecut zilele acestea de 250.

Reporterul nostru fotograf l-a surprins pe acad. N. Hortolomei în timpul unei asemenea operații.

¹⁾ Boală de inimă constînd în îngustarea orificiului de comunicare dintre auriculă și ventriculul stîng. (Compartimentele inimii)

5

3

Acad. prof. dr. N. Lupu a acordat „Flacăriti“ două ore bune din timpul său, lăsîndu-ne să trăim din plin bucuria de a ne afla alături de sine și de a-i auzi povestindu-ne. L-am rugat inițial să ne vorbească despre activitatea sa, despre lucrările sale. A schițat un refuz, blînd, molcom, moldovenesc, și mi-a vorbit despre multe altele: despre studenții medicali și perspectivele lor, despre Sfatul raional „1 Mai“ în raza căruia se află clinica, despre înzestrarea laboratoarelor... Vorbea simplu și deschis, ca un gospodar care chibzuiește despre copiii lui, despre ograda și despre satul lui, arătînd ce e bine și ce-i prost și trebuie îndreptat.

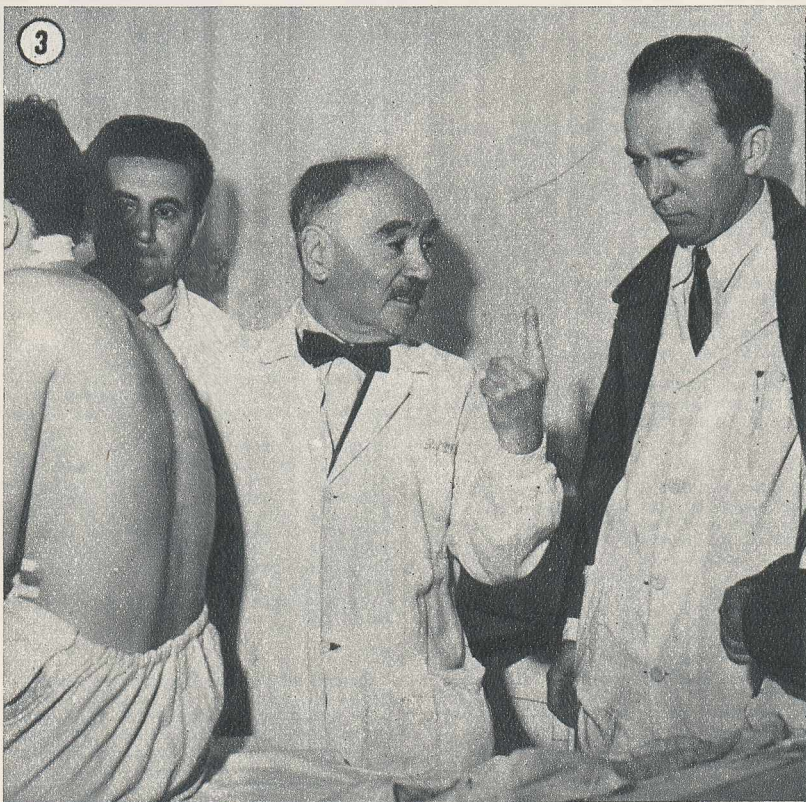
Mai tîrziu am rugat pe unul dintre asistenții săi să-mi dea datele pe care profesorul le ocolise. Am aflat lucruri pe care, ca ne-medic, nu le cunoșteam decît în mare. Să vi le spun și dv: Acad. prof. N. Lupu este creatorul școlii romînești de anatomie clinică. El a publicat în 1935 primul nostru tratat de hematologie clinică și a realizat nume-

roase lucrări în problemele bolilor de sînge și ale tubului digestiv.

Începînd din anul 1953, cînd a devenit director al Institutului de Terapeutică al Academiei R.P.R., își dezvoltă activitatea științifică în cadrul institutului, îndreptîndu-și în special atenția asupra problemei sclerozelor²⁾ pulmonare. Pe baza studiilor în această problemă, acad. N. Lupu demonstrează, pentru prima oară în literatura medicală, anumite realități necunoscute încă. În ultima vreme profesorul face cercetări în domeniile hipertensiunii arteriale și reumatismului; o parte din rezultatele studiilor cu privire la această din urmă boală au fost prezentate la diferite congrese internaționale, iar altă parte au fost raportate Congresului nostru.

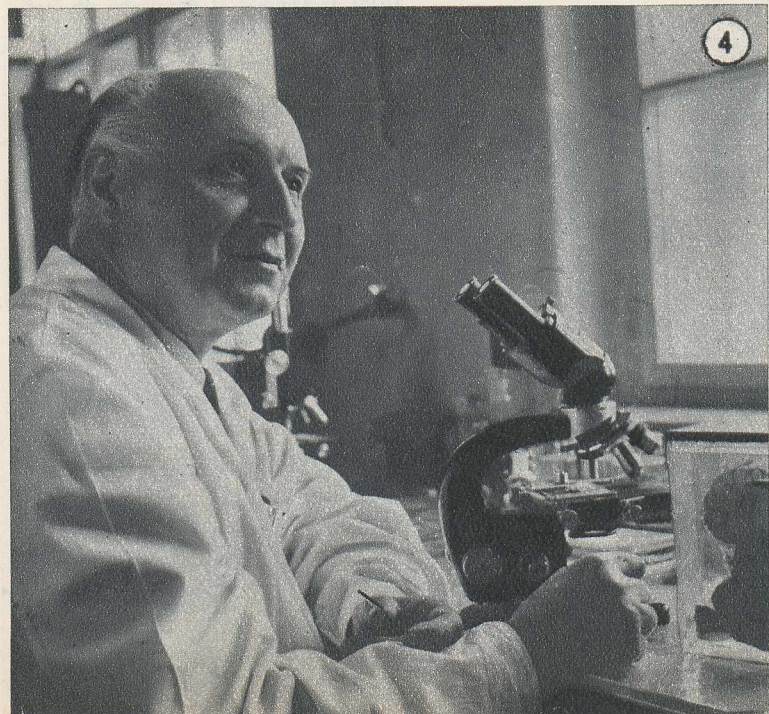
... Îmi amintesc cît de amărită am fost cînd mi-am dat seama că profesorul evitase să-mi dea date cu privire la activitatea sa. Cîrînd m-am bucurat că s-a întîmplat așa. Datele pe care le doream, mi le putea da oricine. Dar numai stînd de vorbă cu profesorul l-am putut cunoaște ca om, ca cetățean, ca gospodar.

²⁾ Fibrozarea unui organ.

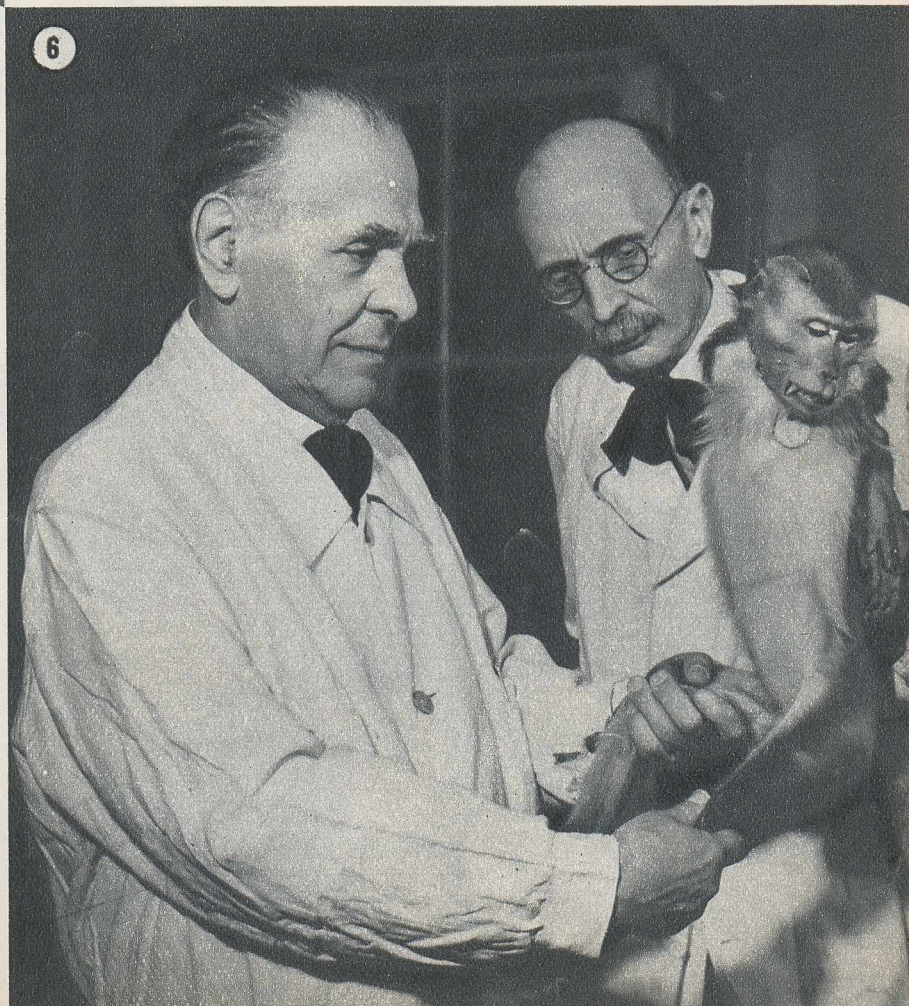

3

NOASTRE

4

6

4

Acad. prof. dr. Miskolczy Dezideriu, profesor la I. M. F. din Tg. Mureș, cunoscut neurolog și neurohistolog, elev al vestitei școli maghiare din Budapesta a profesorului Karl Schaffer. Rezultatele variatelor sale cercetări au apărut în numeroase articole din presa medicală din țară și din străinătate. În ultimii ani, acad. Miskolczy a adus o importantă contribuție la redactarea unui monumental volum de morfopatologie a sistemului nervos.

5

Am vizitat într-o zi Institutul de Infamicrobiologie și, intrând într-unul din laboratoare, am prins o discuție între câțiva cercetători. Despre ce era vorba? Începeau să numere diferitele premii științifice internaționale primite pentru diferite lucrări de-a lungul activității sale, de acad. prof. dr. Șt. S. Nicolau, directorul Institutului:

„Grand prix” la Expoziția Internațională de Igienă din Strasbourg, cu prilejul Centenarului Pasteur, premiul Beilhon în 1925, premiul Bréant în 1930, premiul Montyon în 1935, o medalie la Bologna, anul trecut...

Savantul comunist dr. Șt. S. Nicolau, președintele secției de științe medicale a Academiei R.P.R., a desfășurat și desfășoară o activitate științifică vastă. În ultimii ani, împreună cu colaboratorii săi, a adus contribuții, extrem de importante pe plan internațional, în studiul hepatitelor infamicrobiene.

7

Fotografia aceasta îi reprezintă pe acad. prof. dr. C. Ionescu-Mihăești (stînga), directorul Institutului „Cantacuzino”, și acad. prof. dr. M. Ciucă, verificînd asupra unui animal de experiență, rezultatul inoculării unui vaccin.

Acad. C. Ionescu-Mihăești lucrează azi în același laborator și la aceeași masă la care a lucrat cu ani în urmă marele său profesor, Ion Cantacuzino, alături de care își începe activitatea în microbiologie în 1903.

După primul război mondial, alături de prof. I. Cantacuzino, luptă pentru obținerea fondurilor necesare construirii actualului Institut „Cantacuzino”, de care își leagă întreaga activitate de mai apoi.

Studiile științifice ale academicianului Ionescu-Mihăești sînt extrem de multe și de valoroase. În ultimii ani, activitatea sa s-a concentrat asupra a două sectoare: poliomielița și tuberculoza, studii pentru care a primit de

curînd Premiul de Stat.

Problema asupra căreia acad. prof. dr. M. Ciucă și-a concentrat îndeosebi încă din tinerețe atenția și eforturile a constituit-o malariala. Activînd în diferite foruri științifice internaționale, el a luat parte, ca expert, la organizarea tuturor cercetărilor științifice și a luptei antimalarice, pe plan național și mondial. Mulți ani ai tinereții și maturității și i-a petrecut peste tot acolo unde exista această boală și trebuia combătută: China și Indonezia, Malaezia, Singapore...

Cu ajutorul său neprecupețit și al înaltei sale competențe am reușit, ca azi, după o luptă susținută de cîțiva ani să nu mai avem practic malarie în țară.

Alături de problema malariei, profesorul studiază multe alte probleme. Și pe fiecare o socotește importantă, pentru că rezultatele studiilor sînt legate de progresul medicinei, al vieții omului.

7

Fotoreporterul nostru l-a surprins pe acad. prof. dr. M. Nasta, directorul Institutului de Fiziologie, tînd o conferință asupra combaterii tuberculozei, în cadrul cercului de referate al soriilor de ocrotire. Căci profesorul nu este numai un eminent cercetător științific, ci și un luptător activ, de teren, în lupta antituberculoasă ce se desfășoară azi în țara noastră. Trei decenii din activitatea sa de pînă acum le-a consacrat studiului tuberculozei sub diferitele ei aspecte — biologic, clinic, profilactic, acordînd un deosebit interes problemelor cercetării și vaccinării antituberculoase. În calitate de director al Institutului de Fiziologie, acad. M. Nasta a avut un rol important în elaborarea și aducerea la îndeplinire a măsurilor preconizate de regimul nostru cu privire la combaterea tuberculozei.

Astăzi, în țara noastră procentul mortalității prin tuberculoză a fost redus de cinci ori față de procentul existent acum zece ani.

8

Acad. prof. dr. Gr. Benetato (stînga), directorul Institutului de fiziologie din Cluj. Cercetările sale la baza cărora a pus întotdeauna concepția pavlovistă, și, cu precădere, cercetările de neurofiziologie, privind rolul centrilor nervoși în reglarea funcțiilor organismului, con-

stituie o importantă și originală contribuție a școlii românești la această problemă.

9

Acad. prof. dr. A. Kreindler, directorul Institutului de neurologie „I. P. Pavlov”. Alături de maestrul său, marele Gh. Marinescu, a căutat să introducă în neurologie învățătura lui Pavlov. Încă în 1935 au scris împreună o lucrare asupra reflexelor condiționate, care a fost premiată de Academia de Medicină din Paris. Cam tot din această perioadă datează și preocupările acad. Kreindler în domeniul epilepsiei, problemă în care a elaborat în ultimii ani puncte noi de vedere și concepții originale. Membru al Partidului Muncitoresc Român, acad. prof. dr. A. Kreindler luptă cu consecvență pentru triumful concepției materialiste în știință.

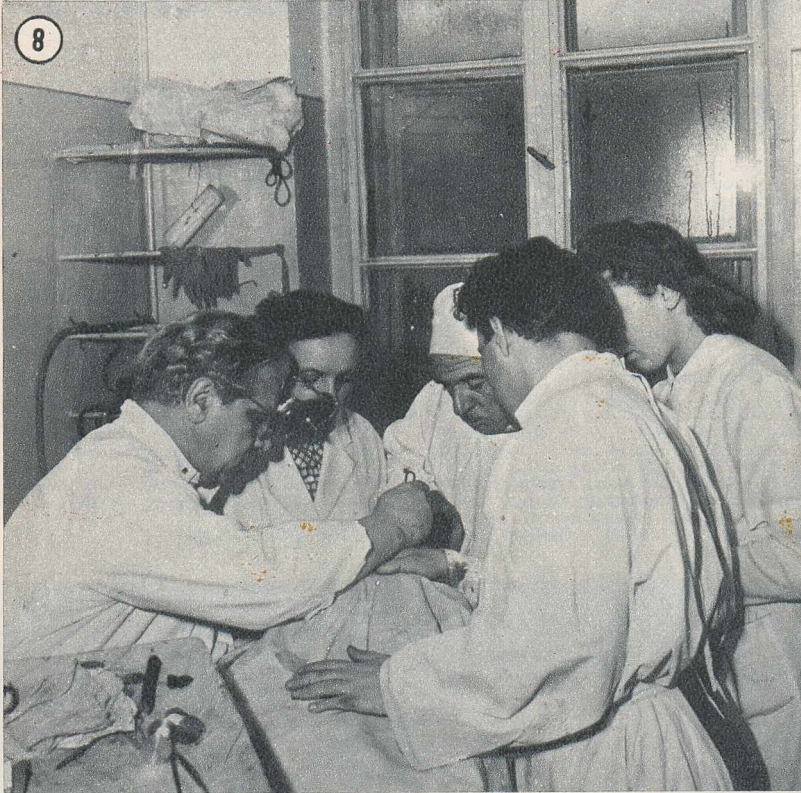
10

Pentru a putea realiza această fotografie ne-am interesat telefonic la clinica de dermatologie de la spitalul Colentina, la ce oră îl putem găsi acolo pe acad. prof. dr. Șt. Gh. Nicolau. „Vine pe la orele 11?” — am întrebat. Vocea de la capătul firului a răspuns surprinsă: „Profesorul? Să vină la unsprezece? Nu. Dînsul e aici în fiecare zi, de la ora opt jumătate”.

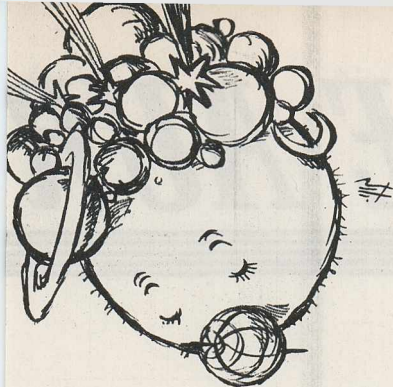
În ciuda celor 82 de ani, acad. Șt. Gh. Nicolau, șeful școlii românești de dermatologie modernă, a rămas același cercetător pasionat, același om al disciplinei de clinică, același maestru plin de bunăvoință și răbdare față de tinerele cadre. În ultimii ani a făcut studii interesante și a publicat numeroase memorii în numeroase probleme ca: tratamentul tuberculozei pielii, tratamentul leprei, rolul sistemului nervos în bolile de piele etc. Recentă sa lucrare „Dermatologie și venerologie” i-a adus de curînd, pentru a doua oară în ultimii zece ani, titlul de Laureat al Premiului de Stat.

Constanța COPORAN

Fotografii de E. IAROVICI

OPT MILIARDE DE ANI IN OPT MINUTE!!

...Înainte soarele era mai frumos... Toate planetele erau așezate pe capul său și-l împodobeau ca pe un prinț din basme.

De câteva luni de zile creatorul celor mai multe filme românești de desene animate tace. Să fi părăsit oare Gopo lumea Rătoitului neascultător, a fraților Puf-alb și Puf-gris, sau a lui Marinică cel lenes? Fermecat de „Fetița mincinoasă”, să fie adevărat că Gopo a abandonat desenul animat în favoarea filmului cu actori?

Tot felul de zvonuri și presupuneri circulă prin studioul „București”. Un lucru e cert: Ion Popescu-Gopo continuă să-și păstreze sediul la serviciul de desene animate. În ceea ce privește activitatea sa, regizorul, jovial și comunicativ de obicei, preferă să răspundă evaziv că... pregătește, încearcă, se gîndește... Și, în acest timp, Gopo lucrează de zor! La ce? Veți afla în rîndurile ce urmează.

IDEEA S-A NĂSCUT LA KARLOVY-VARY.

În vara anului trecut, Gopo a făcut parte din delegația cineaștilor romîni la Festivalul internațional al filmului de la Karlovy-Vary. Aici, într-o poetică seară de august, regizorul romîn a făcut cunoștință cu „Creația lumii”, desenul animat realizat de cehoslovacul Hoffman, după suita de schițe umoriste ale celebrului caricaturist francez Jean Effel. Fil-

...Într-o zi, maimuța a căzut din pom și și-a turtit botul.

fructe mai ispititoare decît merele"... Iată ce vedea Gopo în timp ce se desfășura filmul confratelui ceh.

GOPO DĂ REPLICA.

Întors de la Karlovy-Vary, Gopo aducea în bagajele sale, pe lângă un prețios număr de idel cinematografice, planul viitorului său desen animat. Hotărise să-și numească filmul „Scurtă istorie”. În afara titlului nu avea încă nimic scris din scenariu, în schimb desena, desena de zor chipurile viitorilor eroi. Vechea

s-a mai dezmeticit, maimuța a izbutit să se ridice în două picioare, s-a pîrîit și și-a dat seama că are capul puțin turtit, a zărit o floare, a mirosit-o și, pe dată simțindu-se inspirată, a emis niște strigăte curloase, străni pentru viețuitoarele vremii. De atunci maimuța nu și-a mai cunoscut familia, și-a zis om și a lăsat în grija altora să-și chinule

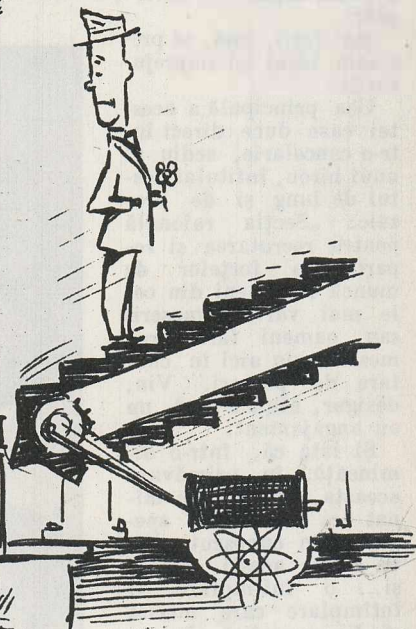
o scară cu o floare în mînă. Și la fiecare treptă omul e altfel învîntat; războinic egiptean, marinar grec, cavalier medieval... pînă cînd poartă îmbrăcămintea zilelor noastre. Dar acum el nu mai trebuie să urce scara, fiindcă aceasta îl poartă ori unde dorește, acționată de un motor atomic... Dincolo de glumă, cineastul militează pentru o idee. Floarea aceasta, răsădită pretutindeni de eroul lui Gopo, este echivalentul rîmuricii de măsline trimise din inima unui artist către toți spectatorii care-i vor vedea filmul.

M. Marinescu-SANDU

Desene de I. POPESCU-GOPO

...De atunci, nu și-a mai recunoscut familia, s-a ridicat în două picioare și și-a zis om.

...Omul a urcat pe scara civilizației, pînă cînd scara a început să-l poarte ea... acționată de un motor atomic.

mîntea pentru a-i stabili arborele genealogic.

Cu floarea în mînă, omul pornește să cutelere pămîntul, să-l ia în stăpînire. Aprinzîndu-i-se curiozitatea, pătrunde apoi și în „lumea tăcerii” (îmbrăcîndu-se în haine de explorator), pe care începe să-o supună. Și fiindcă tot e pus pe călătorii, participă la anul geofizic internațional și, prin mijlocirea unui satelit artificial, poposește în spațiile astrale. Acolo, pe Marte sau pe Neptun, omul învingător sădește în chip de pavilion floarea, gîngăsa floare, simbol al păcii și prosperității...

MESAJUL FILMULUI...

Povestite, împlîntate din „Scurtă istorie” nu izbutesc să redea decît prea puțin savoarea imaginii de film. „Scurtă istorie” e pigmentată cu farse și ironii, spiritul inventiv al artistului a găsit soluții cinematografice excepționale pentru redarea ideilor scenariului. Un exemplu: pentru a ilustra scurgerea epocilor istorice, Gopo își pune eroul să urce

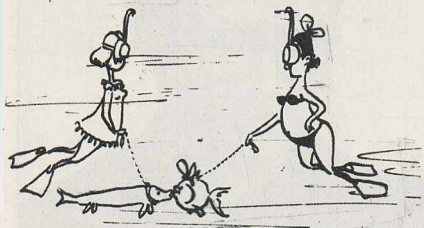
...În parcul subacvatic, o mamă își plimbă sugaciul; are timp și de lectură, precum se vede...

POST-SCRIPTUM

Adaug acest aliniat fiindcă vreau să răspund la o întrebare ce presimt că ne-o veți adresa cu toții: cînd vom vedea filmul în cinematografe? Este foarte posibil ca, înainte de a fi programat pe ecranele noastre, „Scurtă istorie” să debuteze în fața unui juriu internațional de cineaști, la unul din apropiatele festivaluri din apus. Urîndu-i succes la viitoarele examene, să fim ziarîști pînă la capăt, culegînd ultimele știri și despre alte lucruri pe care le pregătește Ion Popescu-Gopo. Are în față trei scenarii, îi atrage fiecare din ele, dar credem că va opta pentru un film în care fantastul se amestecă cu realul, iar eroina din „Fetița mincinoasă” va avea un cuvînt greu de spus.

...Sateliții artificiali vor studia spațiul, stelele, și cînd condițiile vor fi prielnice omul va porni în călătoria mult dorită...

...Promenadă sub apă, într-o după-amiază din mileniul 2030.

mul lui Hoffman parodia istoria biblică. Spiritul ghidus și numai puțin contradictoriu al lui Gopo a intrat pe dată în funcțiune: „Eu văd altfel lucrurile. Îmi imaginez o creație a lumii ca o poveste năstrușnică în care, în loc de minuni, se petrec fapte și fenomene cunoscute azi prin investigație științifică... De pildă, pentru stabilirea arborelui genealogic al lui Adam, aș apela la maimuțică și nu la talentul de sculptor modelator al bunului Dumnezeu. Șarpele străcurat în Eden l-aș înlocui cu o floare roșie viețuitoare preistorică; cunoscînd gusturile maimuțelor, aș atîrna în pomi

profesie de caricaturist îl servea pe cineast; facerea lumii se născuse sub creionul lui Gopo ca o glumă delicioasă și totuși științifică, plină de peripeții, fantastă, romantică și... plauzibilă. O incursiune în trecutul, prezentul și viitorul omenirii, pe care cineastul romîn își propunea să-o realizeze în opt minute de peliculă, iată o viteză — să recunoașiem — uluitoare chiar pentru era atomică!

„SCURTĂ ISTORIE” PE SCURT

Întîi a fost soarele, în urmă cu multe miliarde de ani. Era mult mai chipeș decît astrul ce-l vedem astăzi. Planetele îi împodobeau capul, iar cometele, cu cozile lor argintii, păreau niște ace minunate în buclele-i bălaie. S-a întîmplat ca planeta ce-l servea drept nas să fie cea mai umedă. Cum se petrece întotdeauna cînd ai gutural, soarele a strîns ochii și a început să strănute. Cînd și-a revenit, era prea tîrziu: planetele alergau, flecare pe orbita ei, așa cum le-au aflat mai tîrziu astronomii. Dar să urmărim soarta poznașei planete-nas. Pe suprafața ei s-a născut viața și, la început, erau stăpîne dobitoacele.

Într-o banală zi de toamnă preistorică, un brontosaur s-a luat la întrecere cu un fluture. Din această joacă, pămîntul a prins să se zguduie cu atîta putere, încît o maimuță ce-și vedea liniștită de treburi într-un palmier, s-a pomenit aterizînd forțat, ba prăpădindu-și în cădere și bunătatea de coadă! După ce

Calea spre "BRĂTARA DE AUR"

Lângă casa mea, la colțul străzii, se află o clădire veche. După infățișare, nu-i tocmai arătoasă, astfel că multă vreme n-am privit-o cu băgare de seamă. Un lucru îmi atrăgea totuși atenția: prezența în fața casei a câtorva persoane — de fiecare dată altele. Treaba aceasta se petrece și acum, aproape în fiecare zi, cam pînă la zece dimineața; apoi totul intră în liniște.

Nici nu m-aș fi gândit să descopăr „misterul” casei din colț; și dacă, totuși, acest lucru s-a produs, faptul se datorește doar unei întâmplări.

Mai întâi, însă, să precizăm locul și împrejurările:

Ușa principală a acestei case duce direct într-o cancelarie, sediu al unui birou, intitulat destul de lung și de prozaic: „Secția raională pentru recrutarea și repartizarea forțelor de muncă”. Oamenii din cele mai variate meserii sau oameni fără vreo meserie vin aici în căutare de posturi. Vin, desigur, atunci cînd nu au angajament.

Și iată că, într-o dimineață, în primăvara aceasta, fără să fiu minat aci de treburi speciale, am cunoscut cîțiva dintre acești oameni și... o întâmplare. O întâmplare care merită să fie povestită și care a generat prezentul reportaj.

O voce, subțire dar sonoră, m-a atras din stradă și m-a făcut să pătrund o dată cu primii cetățeni intrați în cancelaria oficiului.

— ...Sînt o intelectuală! — țipa „vocea subțire”. Nu primesc decît post de secretară! Secretară la vreun director!... Ce, nu mai sînt directori? Sînt doar o intelectuală — am șapte clase secundare!

— Pentru moment vă putem oferi doar alte posturi! — s-a auzit un glas de dincolo de biroul principal. Avem 190 de posturi libere de muncitori calificați și necalificați la moara „Constantin David”, se caută 80 de croitori și croitorese la fabrica de confecții „Gheorghiu-Dej”, șase femei tinere se cer la bufetele Gării de Nord; Centrul poligrafic nr. 5 angajează puitoare, iar pentru strandurile Capitalei, acum, în preajma verii, se caută 120 de garderobiere. Continuînd, funcționarul se scuza: „Regret, dar în săptămîna aceasta nu ni s-a solicitat nici o secretară”. Apoi, parcă amintindu-și de ceva, făcu o nouă ofertă: „Avem un post la o fabrică de biscuiți; ar fi o muncă potrivită pentru dumneata. Ești tinăra, și în scurtă vreme te vei califica!”

— Auzi, mamă! (tinăra solicitantă venise însoțită de mămița!). Eu, o intelectuală, să mă apuc de fabricat covrigi!

— Biscuiți!! — se amestecă cu indignare un cetățean prezent la discuție.

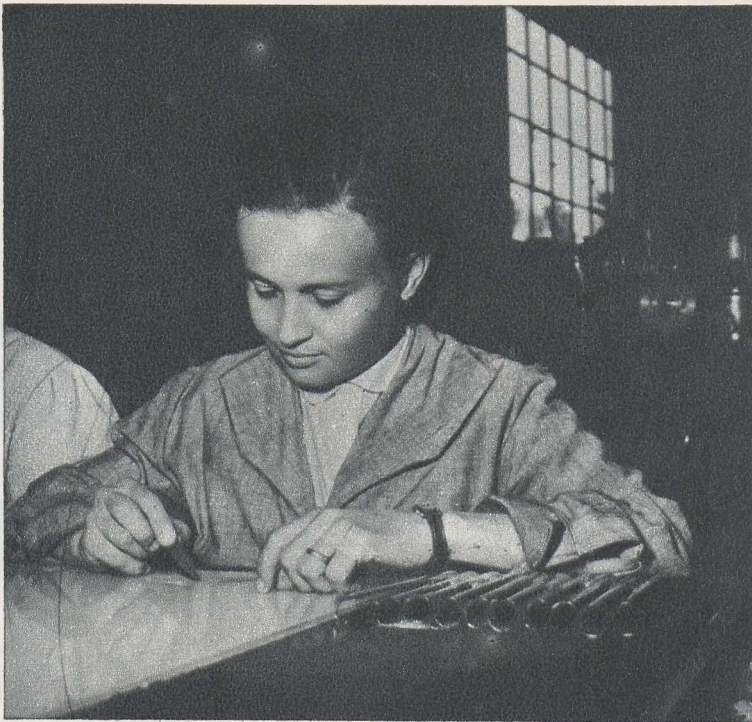
— Fuge de muncă! adaugă altul.

Apoi, „vocea subțire”, îmbrăcată după ultimul jurnal de modă, la braț cu mămița,

părăsește încălta, „Intelectuala” cu 7 clase secundare nu-și găsisse un post pe placul său...

★

Întimplarea de mai sus mi-a răscolit niște amintiri; de altfel, amintiri nu tocmai vechi. Cunoscușem cîțiva oameni care au cerut ei înșiși să treacă de la condei direct la ciocan sau la mașină. Considerau drept foarte utilă calificarea într-o meserie productivă. Pentru această schimbare de profesiune au stărunit, s-au certat și sînt convinși că, pentru reali-

Numărînd și selecționînd spiralele, viitoarele filamente, Constanța Polgar face o treabă migăloasă. Munca ei atentă contribuie la calitatea becurilor.

zarea acestui scop, dacă era nevoie ar fi întreprins orice demers. Ce or mai fi făcînd acum acești oameni? Cum o duc?

Cu aceste două întrebări în gînd m-am hotărît să plec pe urmele lor. Zis și făcut.

★

Pe șoseaua Basarab, dincolo de pasarela de peste triajul Gării de Nord, în inima unui cartier industrial, se află și fabrica de becuri „Electrofar”. Este o întreprindere cu un personal aproape în întregime feminin.

— Mai lucrează aici Constanța Polgar? — a fost întrebarea cu care am intrat pe poarta fabricii.

— Cine? Constanța? Cum să nu fie! — mi s-a răspuns.

În cîteva minute am aflat că este una dintre cele mai bune lucrătoare. „A reușit, deci!” mi-am zis. „S-a ținut de cuvînt!”

În aceste clipe îmi amintesc exact: Constanța a ajuns aici cu un transfer în buzunar. Se desființase o direcție generală într-un minister și, o dată cu alți slujbași, fusese și ea transferată aici, însă tot ca funcționară. Lucrase mai mulți ani la contabilitate, a fost dactilografă, secretară de cabinet și funcționară la cadre, dar gîndul ei era îndreptat spre o muncă

calificată, mai precis: dorea să lucreze într-o fabrică. La fabrica de becuri i s-a oferit un post la cabinetul directorului. Nu-i de lepădat o astfel de slujbă. Totuși, a refuzat să fie secretară. I s-a propus atunci să intre la serviciul de cadre sau la contabilitate. A refuzat din nou. Motivul: „vreau să mă calific — aceasta este dorința mea. Un om în producție este întotdeauna mai necesar”, a repetat ea.

Discuțiile au durat aproape două săptămîni. A învins dorința Constanței Polgar. Deși aparent cam firavă, intrînd în fabrică, ea a cerut să fie calificată într-o muncă care nu-i tocmai ușoară.

Lucrurile acestea s-au petrecut anul trecut, prin septembrie. Acum, după șapte luni, am reîntîlnit-o. Fosta contabilă, fosta secretară a unui director general, funcționara de altădată, acum în etate de 30 de ani, este muncitoare în această fabrică de becuri. A terminat de mult școala de calificare cu notația „foarte bine”, iar azi e considerată fruntașă în muncă.

Perseverența acestei femei emoționează.

— Ești mulțumită, Constanța Polgar?

Productivitatea ridicată îi aduce un venit lunar de aproape 800 lei. La mașina de încheiat becuri sau la automatele de bobinare a firelor de volfram, viitoarele filamente ale becurilor, se simte — după cum spune ea — mult mai bine decît în fața unui birou sau chiar la cabinetul unui director.

... Seara, cînd învîrțiți comutatorul electric și faceți lumină, gîndiți-vă că este posibil ca becul care vă luminează camera să fie o realizare ieșită din mîinile gingașe ale unei femei tinere, care a dorit să-și schimbe profesiunea, care s-a zbatut pentru ca din funcționară

Fostul căpitan Ion Bănică, acum strungar, mînuiește cu pricepere șublerul. Iată-l controlînd exactitatea unui pinion lucrat de el.

de Demostene BOTEZ

Trenul merge greu. Când ridic storul de la geamul vagonului, văd colinele acoperite cu un pospai de zăpadă proaspătă. Din loc în loc, pîlcuri de păduri de brad par niște unități de soldați în albastru închis, masate pentru o gigantică manevră. Pe creste, zarea se pierde într-o ceață nedeslușită... Trecem printr-o regiune muntoasă. Incerc o decepție. Visasem, doar, o primăvară la Praga!

Trenul își ia din nou vînt, de parcă și-ar fi scos frînele... Dormitez, obosit. Timpul trece. Conducătorul îmi anunță apropierea Pragăi... Uzine, fabrici, cartier întunecat, cărbuni, fum, oameni innegriți... Praga industrială.

Coborît în gară, mă simt ca într-un oraș natal. Turlele, străzile, marile clădiri îmi sînt cunoscute. Nu le-am văzut de douăzeci de ani și totuși îmi sînt atît de familiare. Am sentimentul de a fi ajuns acasă.

Discret, printre ziduri înalte de piatră, ca printr-un tunel descoperit deasupra, trenul străbate orașul pînă chiar în inima Pragăi. Din gară, mă aflu la doi pași de Muzeul de artă națională, de la care se întinde, în jos, în pantă ușoară, împotrîștită de pietoni, de automobile și de tramvaie, marea piață Venceslas, lungă ca un bulevard.

Dar ce să privesc întîi?

Mașina se strecoară cu o abilitate acrobatică prin mulțime.

Praga m-a primit în lumină de primăvară. Norii s-au rărit, nu știu cînd, și soarele zîmbește prie-

tenos și cald, poleind într-adevăr cu aur zecile de cupole. Lumina lui se revarsă adîncind parcă și mai mult umbrele statuilor baroce, ascunse prin firidele pereților sau străjuind, sus, la acoperișuri, pe marginea streșinilor. Pereții negri, adumbriți de vreme, ca din cărbune parcă, surd și ei în razele soarelui cu o melancolie plină de amintiri, de care-s legate atîtea și atîtea tragedii din lupta de veacuri a poporului ceh.

Alături, insoțitoarea, o fată blondă de o tinerețe violentă, dă o replică roză soarelui care-i mîngie obrazii.

Primăvara la Praga!

Nici după o călătorie de 40 de ore cu trenul, nu te înduri să fii obosit la Praga, și iată-mă în mijlocul acestui vast muzeu, căci Praga veche e în întregime un muzeu. Auguste Rodin îi spunea doar Pragăi „Roma Nordului”.

Încep să rătăcesc la întimplare, cu pasul fără țintă, cu gîndul fără frîu. Aș vrea să mă închipui o umbră din trecut, din zbciumata viață pe care a trăit-o de la anul 900 încoace, această inimă în care a bătut pulsul vieții și al istoriei. Cobor spre Praga veche, atlas viu cu reliefuri, dintr-o carte unică de istorie și de arhitectură. Mă gîndesc că, în lunga epocă a aservirii

sale și a luptelor de eliberare pe care le-a dus, istoria acestui oraș a fost plină de tragedii și că fiecare piatră din zidurile de sute de ani, de aici, ascunde cine știe ce dramă istorică.

În Praga, istoria nu e știință, ci o mărturie concretă, perpetuă a trecutului.

Cînd ridic ochii, încărcăți de închipuite evocări, am în față silueta Turnului de pulbere, splendidă rămășiță în stil gotic din vechile fortificații ale Pragăi, care-și poartă cu fală o jumătate de mileniu de existență. E negru-cărunt, de parcă totuși vremea l-ar fi îmbătrînit.

Pășesc, simbolic, dincolo de întăriturile fortăreței, în locul cărora se întinde acum o stradă dreaptă, și iată-mă pierdut prin străzi înguste, printre case cu ziduri negre sau de un galben afumat, în stilul Renașterii, cu fațadele ca niște stampe colorate, de muzeu. Mă opresc, mă uit. Totul mi se pare de o frumusețe gravă: ferestrele, ușile ferecate cu fier, simplitatea... Nu știu de unde vine acest sentiment de frumos, dar îi simt valul ca o muzică, și solemnă, și melancolică.

Uși scunde dau în circumsioare

An de an de la eliberare, la început de primăvară, în zi de-ntîi Mai, pe străzile Pragăi poporul își sarbătorește victoriile ce-l duc spre primăvara omenirii...

boltite, cu tavan ca de pivniță; ferestre mici caută să arate cite un pantof de reclamă care de-abia se ghicește. Ulițele sînt atît de înguste, cã dacã ai întinde brațele în lături te-ai lovi cu coatele de zidurile caselor ce stau față în față. Uneori te înfunzi între ele, și ieșirea firească e printr-un gang lung, ca un tunel, prin care ieși într-o altă stradă asemănătoare. Citeodată, colonade de zid, groase, pătrate, susțin o galerie pe sub care treci. Ici și colo, în cîte o firidă, ferită parcã de lume, o statuie barocă, vreun crist sfișier de tragic, cu crucea pe umăr, sau cine știe ce eclesiast de veacuri repauzat întru Domnul, cu mitra pe cap.

Prin această aglomerare în care s-a refugiat un trecut tragic de lupte, ieși deodată în piața vechii primării cu turnul ei înnegrit, cu ornicul făcut pe vremea lui Columb, care înfruntă și azi cel mai complicat cronometru modern, arătînd nu numai orele, dar și zilele anului, lunile, fazele lunii și alte fenomene cosmice.

Statuia lui Hus e străjuită de cele mai vechi și mai frumoase clădiri.

Prin ghemul de ulițe înguste, cu cîte o bisericuță uitată printre case, ajungi la faimosul pod Carol al IV-lea, cu cele două turnuri majestuoase la un capăt — și la celălalt cu cele două șiruri de grupuri de statui care străjuiesc pe de margini.

De aici se deschide o panoramă largă de-a lungul Vltavei. Prin nu știu ce capricii ale naturii, lumina cade de sus, irizată, ca o pulbere invizibilă și cristalină. Vltava are gravitatea și calmul marilor rîuri și e, aici, dimoală și odihnitoare.

Cînd te uiți pe cursul ei, într-o parte și în cealaltă, vezi cele nouă poduri, încordate, sărînd unul după altul, zvelte, pe deasupra pinzei argintii de apă.

Colinele dimprejur, de pe celălalt mal, sînt împodobite de case vechi, care se înșiră, sobre, pe coaste, ca niște vechi bijuterii a căror strălucire s-a stins și care acum apar de o sobrietate austeră. Printre ele, grădini și parcuri, drumuri mărginite de pomi, anunță începutul primăverii. Pe alocuri, mugurii s-au umflat dînd tufișurilor o culoare castanie, dar prin alte părți au dat frunzișoarele mici și străvezii, ele însele ca niște petale de floricele verzi. Sînt grădinile Klinsky și Tetzin.

În față se ridică, masivă, cupola ca un clopot a bisericii Sfîntul Nicolas. Bronzul acoperișului e înverzît de vreme, e parcã de jad sau parcã un mușchi fin de un verde închis s-a prins pe suprafața lui.

Mai sus, palatul Hraciany își întinde silueta sobră, cu mii de geamuri care sclipesc în soare, cu turlile gotice ale vechii catedrale St. Guy, care se înalță de dincolo de crestele de ziduri ale palatului. Din anul 1253 și pînă în 1780, adică vreme de cinci sute de ani, suveranii Boemiei, începînd cu Ottokar al doilea și sfîrșind cu Maria Tereza, au tot clădit sau adăugat cite ceva acestui palat.

Urci spre Hraciany pe o vechi

stradă, la care casele nu erau identificate cu numere, ci cu insigne din sculele meșteșugarului care o locuia. De sus, priveliștea este neînchipuit de frumoasă. Colinele dimprejur sînt parcã mai aproape; orașul e jos, ca o frămîntare de lavă vulcanică din care se înalță sute de turla și de turnuri, dintre care unele se sfîrșesc într-un virf ascuțit ca o săgeată.

Siluetele lor zvelte se proiectează pe fondul negru al orașului, dar străbat și deasupra, peste cõamele colinelor, încrustîndu-se pe albastrul cerului. În orice parte te uiți, și oriunde te-ai afla, aceste turla jalonează orizontul, mindre și drepte.

Palate istorice ca Schwartzenberg, Ceznin, Toscan, cel arhiepiscopal, biserica Lorette cu celebrele sale clopote, biserica mănăstirii Strahov unde se află un interesant muzeu al tipăriturilor cehe de la început și pînă astăzi, fac din această parte a Pragăi o adevărată podoabă a lumii.

Mai departe, spre miazăzi, un

cartier întreg, independent parcã de oraș, de care îl despart coline și parcuri imense.

Praga veche nu s-a schimbat cu nimic. Nimeni nu îndrăznește să profaneze aceste ziduri sacre. Nici timpul parcã nu cutează să le macine. Aici, o casă nouă, o cărămidă nouă, ar țipa singură de revoltă.

Primăvara la Praga?

Iat-o în lumină calmă, netrezită încă din somnolența cețoasă a iernii, dar netezind cupolele, zidurile, fațadele minunate, ca și cum le-ar mîngia. Iat-o în buchetele de frunzulițe, în verdele crud al peluzelor; iat-o pe fețele vesele ale trecătorilor, pe aurul turelor.

În grădina de lingă Muzeul național de artă, în castanul bătrîn de la fereastra hotelului, au început să cînte păsărele, melodii ce-mi sînt cunoscute.

Praga de ieri?!

Nu, Praga de totdeauna. Dacã ar învia azi un locuitor de acum trei sute de ani, nu s-ar rătăci.

Și, totuși...

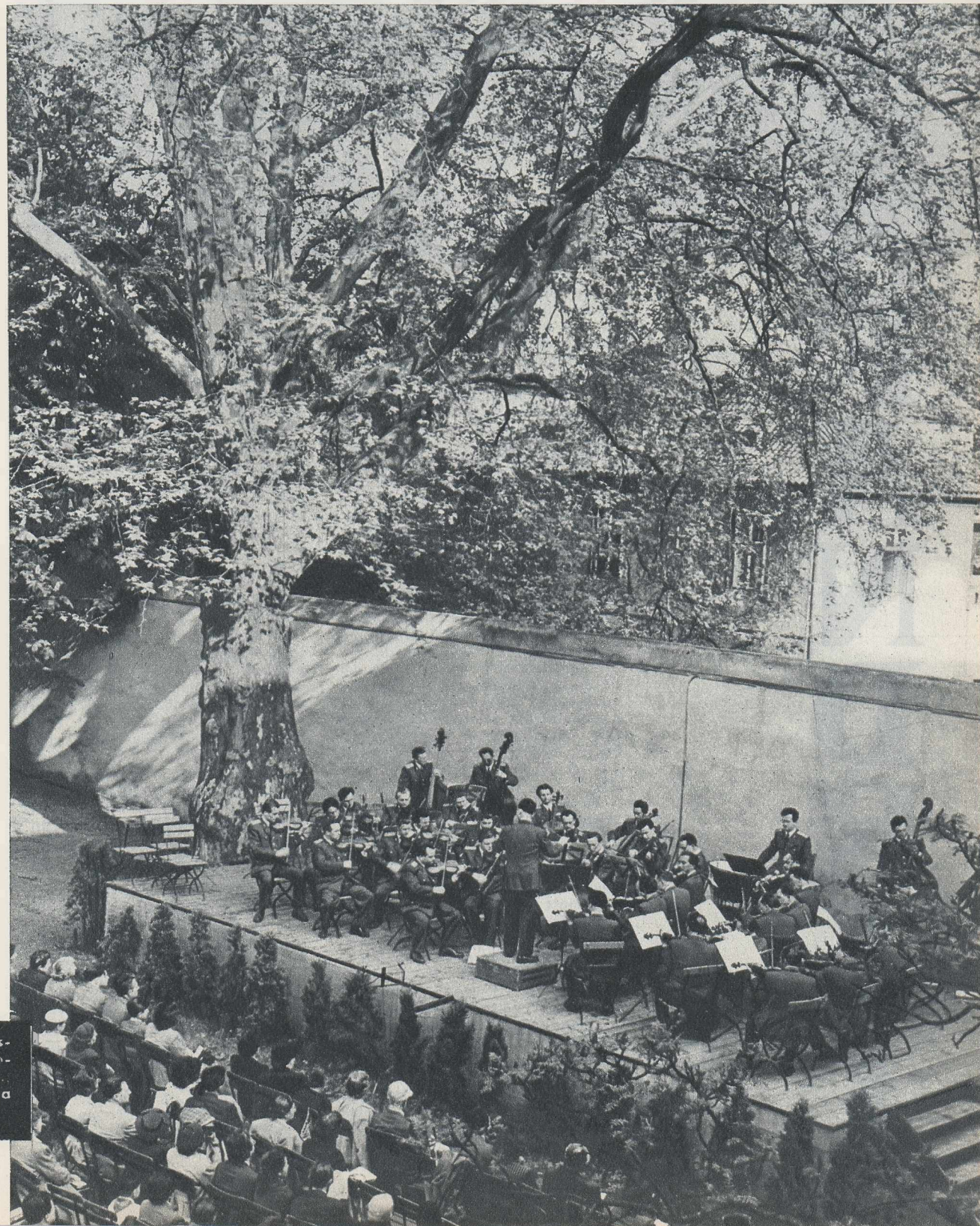
Totuși, în afară de centura acestui mare muzeu în plin aer, avîntul de astăzi înalță cartiere noi, cu sute de case pentru muncitori, la Varșovița, la Dervitzte. Fabricile, uzinele, căci Praga e tot atît și un oraș industrial, își adaugă mereu noi clădiri, noi așezăminte sociale, creșe, policlinici, maternități.

Cîndva au ridicat palate, regii. Acum le ridică muncitorii, pentru ei. Acum sînt simple, fără inutile ornamentații, dar corespunzătoare noului stil de viață.

Praga de ieri, Praga de azi, fac un singur tot, la fel cum poporul ceh face un singur tot cu istoria lui.

Primăvara înverzește grădinile marilor locuințe muncitorești și pune, ca un semn de carte, mlădițele proaspete, în cartea de istorie a Pragăi, adică printre zidurile vechi, printre biserici, pe ulițele înguste.

Soarele își joacă lumina, pe aurul crucilor de deasupra turelor, ca pe niște păsări de aur, poposite pe brațele lor.

Razele căldute ale soarelui, miasma îmbatatoare a pomilor înfloriți, melodia suavă a violinelor... Da, în parcul „Ledeburg” din Praga e din nou primăvară.

Peste câteva clipe bătrînul scafandru Ion Coțofană va fi înghițit de apele Dunării..

SCAFANDRI

—reportaj—
de
Constantin CHIRIȚĂ
Fotografiile
autorului

Am încercat în fel și chip să îmbrac un costum de scafandru și să mă scufund măcar pentru un timp scurt în apele Dunării. La Galați mi s-a părut că m-apropii de țintă. Un bătrîn scafandru mi-a făcut cu ochiul, mi-a șoptit ceva despre o declarație pe care trebuie s-o iscălesc, despre o vizită medicală, mi-a mai făcut încă un semn cu ochiul și astfel ne-am strîns mîinile ca după o înțelegere tainică. „Aici însă nu se poate — a adăugat el misterios. Ne-am terminat treburile și sîntem pe ducă. La Cernavodă...”

Grupul de scafandri, sau flotila de salvare, cum i se mai spune, urma să plece la Cernavodă pentru o altă lucrare. Vasăzică puteam spera. Mai aflasem că omul cu care mă înțelesesem era cel mai bătrîn dintre scafandrii noștri — de 40 de ani lucra în meserie — și pare-se un maestru greu de egalat, așa că n-am mai pus la îndoială vorbele sale. Maistrul Ion Coțofană era un fel de carte de vizită a flotilei: serios, rezistent, curajos, iscusit.

Pe uscat e un bătrîn înalt, puțintel încovoiat, cu o față impasibilă, poate puțintel ursuz, cu un mers curios, parcă nesigur — am observat că genunchii i se ating cînd merge — vorbește rar și cam bombănit și trage mereu din țigară. În apă, cu multă greutate poți să-l deosebești, deoarece costumul de scafandru nu oferă decît o singură cale de identificare: acel gemuleț rotund dindărătul căruia se vede în cel mai bun caz o pereche de ochi. Dacă privirea este încruntată și întrebătoare în același timp, scafandru în cauză nu poate fi decît Ion Coțofană. În orice caz, m-am convins în acele zile pe care le-am petrecut printre scafandri — dacă mai era nevoie

de aceasta — că ochii sugerează în chipul cel mai limpede identitatea fizică a cuiva și poate chiar și identitatea sa morală.

Mărturisesc că după ce m-am despărțit de scafandri (fără să uit să-i mai strîng o dată mîna bătrînului Coțofană și să-i fac un semn imperceptibil cu ochiul), imediat ce am ajuns acasă m-am apucat să scriu ceea ce aflasem la Galați, pentru ca, liber de orice griji și preocupări, să mă reped cît mai degrabă la Cernavodă și să-mi dau drumul în apă. Cu sufletul la gură am scris cele ce urmează.

O EPAVĂ REÎNVIATĂ

Cu vreo doi ani în urmă, un vas turcesc, pe nume „Sadakat”, transportînd 1200 metri cubi de scindură, a fost prins de îngheț și furună în preajma portului Galați și scufundat în câteva clipe. Dacă oamenii de pe bord s-au putut salva, în schimb nava a fost în întregime înghițită de ape. Uriașa încărcătură aproape că a cimentat vasul de fundul Dunării. În timpul iernii pe întinsul de gheață al fluviului, vîrfurile unui catarg indica amărît ca o cruce mormîntului navei „Sadakat”.

Dar primăvara sosind inevitabilă ca totdeauna, a obligat soarele să azvîrle din praștia lui gigantică buchete de raze calde care au subțiat gheața, au topit-o, au transformat Dunărea în acel frîmîntat și nestatornic fluviu pe care îl cunoaște de atîta timp lumea. În preajma recentului mormînt a sosit, o dată cu ultima lună a primăverii 1955, un mare cortegiu de vase care nu avea însă nimic funebru în înfățișarea sa. Dacă s-ar fi trecut peste masca de seriozitate și îngrijorare a unor

marinari bătrîni, s-ar fi putut crede că ceremonia care se pregătea era mai degrabă veselă. Dudaitul motoarelor și nesfirșitul du-te-vino de pe puntea vaselor anunțau pregătiri febrile.

După câteva zile, bătrînii marinari, care priviseră la început cu îngrijorare apele Dunării, au îmbrăcat costume elastice de cauciuc, și-au înșurubat deasupra umerilor acele enorme capete cu un singur ochi desticlat și s-au scufundat încet, încet, în Dunăre. La început au adus știri care au ajutat oamenii de la suprafață să schițeze conformația vasului și poziția lui de scufundare. Apoi, zi după zi, lună după lună, scafandrii n-au făcut altceva decît să descarce vasul scufundat de povara sa de scinduri și să transporte scindurile la mal. Prima condiție pentru scoaterea unui vas scufundat la suprafață este eliberarea lui de încărcătură. 1200 metri cubi de scinduri, sute de mii de bucăți, au fost scoase bucată cu bucată de către neobosiții scafandri. Scindurile de pe covertă au constituit un depozit mai ușor de descărcat. Dar cînd s-a trecut la scoaterea scindurilor din cală, s-au ivit primejdiile. Drumul acesta pe sub apă, prin măruntaiele unei nave, prin uși, prin ferestre, prin cabine, cere multă iscusință și atenție. Uneori, însă, se poate întîmpla o prăbușire, se poate rupe ceva în interiorul vasului și atunci scafandru este în mare primejdie. Sînt atîtea lucruri pe care el nu le poate prevedea. Astfel, căderea unei bare de metal a tăiat fulgerător furtunul de cauciuc care aprovizionează cu aer un scafandru. Omul s-a luptat groaznic cu furia apei, tovarășii lui au pornit imediat în ajutor, au dat undeva de dînsul și l-au scos la suprafață. Din nefericire, însă, era prea tîrziu. Cîteva zile echipajele flotilei de salvare au trăit jalea grea pe care o stîrnește dispariția unui tovarăș bun și inimos. Mai ales că de ani și ani de zile nu li se mai întîmplase așa ceva. Apoi și-au amestecat tristețea cu hotărîrea și s-au aruncat cu puteri noi în bătălia pentru dezgroparea navei turcești. În gîndul lor, marinarii și-au propus să-și închine victoria scafandrului Ion Militaru, tovarășul lor pierdut în luptă.

După scoaterea scindurilor, după montarea pompelor și scoaterea mîlului din interiorul vasului, au intrat în lucru cei mai pricepuți scafandri din flotila de salvare: maistrul Ion Coțofană, Parfenie Bițenco, Ilie Bugoi, Dumitru Ionescu, Dumitru Buduru. Începea operația cea mai grea: legarea vasului cu cabluri. Pentru aceasta, scafandrii trebuiau să sape șanțuri sub corpul navei, pe fundul Dunării, prin care să treacă lanțuri și cabluri groase. După ce au legat vasul burduf, după ce au prins noi cabluri de diferite părți și deschizături ale vasului, scafandrii au ieșit la suprafață. Treaba lor era în sfîrșit terminată. Puteau să respire cîteva zile aer bun, de-a dreptul din sursa aceasta nesfirșită pe care o constituie atmosfera. Puteau să nu se răsuflă ușurați. Numai să nu se rupă vreun cablu, să nu trosnească vreo verigă de lanț, să nu cedeze vreuna din părțile de metal ale vasului de care erau prinse cablurile. Atunci munca trebuie luată de la capăt.

Vasele motor și-au început acțiunea. Încet, încet, cablurile au început să se înfășoare pe moșoare

uriae. Marinarii adunau, tăcuți, în gând, fiecare centimetru care se încolăcea în fața lor. Motoarele duduiau. Cablurile erau întinse ca niște corzi. Groase cât brațul, tremurau la forța care curgea prin ele. Virful catargului își schimba încet poziția. Alt virf de catarg își făcu apariția din apă. Se înălțau încet amîndouă. Păreau niște corpuri ușoare, jucîndu-se pe valuri. Numai cablurile și mai mult decît ele figurile oamenilor de pe covertă și de la mal mărturiseau forța enormă care le chema la suprafață. Au apărut și marginile de metal ale navei, coșurile.... Un cablu sau un motor a tras mai puternic și vasul s-a îndreptat, luînd poziția pe care o are orice vas plutitor. Au intrat în funcțiune din nou pompele, au scos apa din interiorul vasului, cabluri mai ușoare au ancorat epava scoasă, apoi marinarii, în cap cu scafandrii, au pornit în plimbare pe „Sadakat“.

Șeful flotilei, Dumitru Cornea, ca întotdeauna zgîrcit la vorbă, a mormăit cîteva cuvinte:

— Acuși trebuie să sosească și comisia turcă pentru tratative. Cu ceva bani iese un vas cum de mult n-a văzut Dunărea. Navă grea, puternică.

Iar bătrînul Coțofană s-a oprit în dreptul unei deschizături metalice, unde atrîna o bară de fier, l-a chemat lîngă dînsul pe Ilie Bugoi și i-a arătat cu mina. Nici unul n-a scos vreun cuvînt. Au privit îndelung. Dacă ar fi fost în inserare, siluetele celor doi ar fi

părut două santinele de gardă la un catafalc nevăzut.

— Ai auzit, Ilie? Poimiine plecăm la Cernavodă. Trebuie să scoatem un tanc petrolifer scufundat în timpul războiului.

— Poimîine?

— Cîc-așa!

Și cu aceasta am pus punct întîmplării de la Galați.

LA CERNAVODĂ

La Cernavodă, nu departe de pod, în dreapta, am zărit flotila de salvare. Un barcaș tăcut m-a dus pînă acolo, neîncredîndu-se să răspundă la întrebările mele decît prin „da“ sau „nu“. O barcă a flotilei m-a purtat prin mica Veneție metalică (un orașel compus din cîteva vase, cu uzine și încălzire proprie, cu apă caldă și rece în cabine) unde am întîlnit, pe rînd, pe comandantul grupului, pe Ilie Bugoi și în sfîrșit pe Ion

Coțofană. Bătrînul parcă nu m-a recunoscut. I-am amintit despre înțelegerea tacită de la Galați, el nici măcar n-a tresărit. Abia într-un tîrziu mi-a spus că nu se poate, că n-are voie, de sus, să bage în apă decît elevi scafandri. Am stăruit. Bătrînul era însă încăpățînat: „Nu-i voie și pace!“ Nu m-am lăsat. Dar nici el. „Vrei să-mi faci vreun pocinog cu gazeta dumitale? Dacă află cei de sus fîmi pun o notă proastă în carnetul de scafandru. Și să știi dumneata, eu, în 40 de ani, n-am avut nici cea mai mică muștrare... Ar fi s-o pățesc acum, la spartul tîrgului“. „N-au să afle“ — îi șoptesc eu. „Las'că te pricep eu. De ce vrei să te bagi în apă? Nu ca să scrii ce simți acolo?“ „Nu, zău, numai așa, din curiozitate“. „Nu, cînd mi s-o face dor de vreo muștrare, te chem eu...“ „Uite, n-o să afle nimeni!“

Bătrînul mi-a făcut semn cu

slabe ale vasului scufundat, mîinile acestea leagă cablurile de vas și prind în lanțuri corpul navei. Ele sînt ochii și puterea scafandrilor. Și întrucît lucrează cu mari dimensiuni, mîinile scafandrilor sînt mari, puternice, bătătorite, și poartă în ele forța unor gheare de oțel.

Curentul apei — destul de puternic pe Dunăre — îi obligă pe scafandri să poarte acele costume care azi par demodate, să încalțe acei uriași bocanți cu tălpi de plumb și să-și prindă pe piept și pe spate bucăți de plumb de cîte 20 kilograme fiecare. Pentru a putea rezista curentului și a ajunge pe fundul fluviului, costumul trebuie să cîntărească între 80 și 90 de kilograme. De aceea scafandrul iese foarte rar la suprafață. Spectacolul cel mai des pe care-l întîlnești este acela al scafandrilor decapitat, prins cu mîinile de scara de metal a bărcii, trăgînd des dintr-o țigară. O dată terminată țigara i se așază din nou capul hidos, cu un ochi de sticlă, după care scafandrul își desfășoară mîinile de pe scara de metal și se aruncă în apă. De aceea Ion Coțofană le spune mereu elevilor săi (elevi trecuți de 30 de ani, căci stadiul de elev durează între 7 și 8 ani), să nu se apuce de fumat, sau dacă fumează, să se lase de tutun.

Scafandrii experimentați stau în apă chiar pînă la 8 ore (Fiecare oră petrecută sub apă se plătește triplu). Comunicația cu lumea de afară se face cu ajutorul telefonului. Scafandrul comandă prin telefon ajutorului său din barcă toate operațiunile, iar acesta dirijează grupurile de marinari de la cabluri, de la motoare, de pe bărcile de comandă. Am văzut zeci de marinari lucrînd pentru un singur scafandru. Am văzut deplasări de nave făcute numai pentru a da posibilitate scafandrilor să-și ducă la capăt operațiunile sale. Și, bineînțeles, tot timpul cînd un scafandru stă în apă, doi oameni din barca de scafandru se agită fără nici o clipă de odihnă. Sînt două ajutoare care-i pompează aer. Aceștia nu încetează pompatul decît atunci cînd scafandrul iese „la o țigară“. Aprovizionarea cu aer a scafandrilor este și ea o artă. Aerul trimis prin furtun se depozitează în costumul de scafandru, care se umflă ca o cameră. În clipa cînd simte că aerul începe „să se împuțineze“, scafandrul, cu o mișcare a capului care atinge un anumit resort, eliberează aerul și-și primenește din nou depozitul. Aceasta, la anumite intervale. Uneori intră la socoteală în aprovizionarea cu aer și presiunea apei și alți factori. Scafandrul este însă acel care trebuie să se orienteze în toate situațiile. El este singurul răspunzător.

Cînd cobori pentru prima dată în apă îmbrăcat într-un costum de scafandru, te copleșesc o mulțime de senzații care de care mai felurite. Orbirea, presiunea apei, mărirea rolului mîinilor, frica de a nu te descurca în aprovizionarea cu aer, scăderea greutateii corpului încărcat cu zeci de kilograme... Dar parcă-l văd pe bătrînul Coțofană încruntîndu-se la mine... Nu de alta, dar să nu se creadă că pînă la urmă că tot m-a băgat în apă. Și așa, pe degeaba, capătă omul vreo muștrare... Mai bine să văduvesc cititorii de cîteva detalii poate nu chiar teribil de importante.

După cîteva ore de muncă în adîncuri, scafandrul Ion Coțofană a ieșit la suprafață să fumeze o țigară.

ochiul: „Las'că știu eu!“ Și — mă simt dator să subliniez — a adăugat cu o fermitate cumplită: „Nu!“

Și, totuși, viața de scafandru nu e de loc asemănătoare cu aceea pe care o vedem uneori în filme. Cel puțin viața scafandrilor de pe Dunăre. Sînt două elemente care fac din meseria de scafandru o meserie extrem de grea și de primejdioasă: lipsa vederii și curentul apei. Dunărea nu dă de loc posibilitatea, din cauza milului pe care-l transportă neconștient, să vezi ceva înăuntrul ei. Oricît ai zgîi ochii, nu vezi nici la o palmă în fața nasului. O plăcă deasă de mil oprește vederea. Toată munca scafandrilor se bazează aproape pe un singur simț: pipăitul. Mîinile lor sînt întotdeauna goale. Ele descoperă epavele, ele călătoresc de-a lungul pereților de metal, imaginînd la cea mai fixă realitate contururi, poziții, deschizături. Mîinile modelează punctele de reper care-i vor ajuta la întoarcere sau la noile vizite și preumblări submarine, mîinile descoperă putreziciunile, punctele

Cei de la suprafață sînt în continuă legătură cu scafandrii. Deși s-ar părea că străpunge cu privirea zărilor, ajutorul de scafandru își concentrează auzul la spusele celui care străbate adîncurile.

Două tunuri, așezate în poziție de luptă, cu tirul îndreptat spre Dunăre, stau de opt decenii pe o înălțime a Calafatului. Au rămas astfel imobilizate din acele vremuri. Cu timpul le-a fost alăturat un monument de piatră: în amintirea Războiului pentru Independență.

Prin țevile tunurilor de pe colinele Calafatului, artileriștii români, luptând alături de artileriștii ruși, au expediat primele ghiulele destinate turcilor instalați la Vidin; cu ele a început sfârșitul stăpînirii otomane și dincolo, și dincoace de Dunăre.

★

Cinci mii de arbuști de trandafir sînt plantați în această primăvară la Calafat. Ei vor transforma cîteva hectare de teren viran, într-o uriașă grădină: Parcul 1877. Cu mii de flori, cu noi străzi pavate, cu un stadion sportiv, înfrumusețîndu-și orașul, astfel vor calafetenii zilelor noastre să întîmpine a optzecea aniversare a Independenței. Oare nu și la Calafat s-a scris în 1877 începutul unui capitol nou în istoria țării?

★

Cel de al 23-lea meridian al globului trece prin centrul Calafatului. Linia aceasta geografică imaginară se încrucișează tot aici cu paralela 44. Luînd cunoștință de acest fapt, remarc o curiozitate a orașului. Toate bulevardele și străzile Calafatului, drepte, parcă trasate cu rigla și echerul, se încrucișează numai în unghi drept, perfect geometric, făcînd ca printr-o aliniere de la nord la sud și de la est la vest, să devină niște artere paralele fie cu meridianul 23, fie cu paralela 44. Să fie oare o simplă coincidență?

Ca oraș, Calafatul nu-i prea vechi. Din sat s-a transformat în țîrg abia acum vreo 104 ani, pe baza unui ucuz dat de domnitorul Știrbei Vodă, devenind cam în același timp și port, și centru comercial. Din ucuzul domnesc, păstrat într-o casă de fier a Sfatului popular (deși un oraș cu un asemenea trecut istoric, totuși Calafatul nu are încă un muzeu!), au rămas doar niște scoarțe frumoase din

catifea roșie de care atîrnă pecetea în ceară, mare și grea, a domnitorului. În schimb, între scoarțele vechi se găsește monografia Calafatului, alcătuită nu demult de către mai mulți intelectuali ai orașului, pe baza unor documente și mărturii.

Străzile de aici, aliniate după o sistematizare modernă, nu te lasă să bănuiești că pe aceste locuri s-au întîmplat în decursul vremurilor atitea. Ați auzit de Vadul Cumanilor? Așa se numea pe vremea barbarilor locul unde se află azi portul Calafat. Se mai găsesc aici așezări omenești și mai vechi, urmele unei cetăți romane și capul unui pod care, probabil, trecea peste Dunăre. Pe vremea cînd Columb descoperea America, aici, la Vadul Cumanilor, era punct de vamă și se făcea un intens schimb de mărfuri între bulgari și români.

Vreți poate să aflați și de unde își trage denumirea Calafatul de azi? Oamenii din partea locului consideră ca naș pe un meșter vechi: Mihai, poreclit Calafat, după meseria sa, fiind calafătător de vase. Nu numai țîrgul, dar și foarte mulți locuitori i-au moștenit și meseria și numele.

★

Calafatul se ascunde în una din cele mai complicate bucle ale Dunării. Fluviul înconjoară orașul din trei părți și, dacă, printr-un capriciu al naturii, cercul de apă s-ar fi închis cu încă 45 de grade, vechiul țîrg al meșterului calafătător ar fi devenit desigur o pitorească și roditoare insulă în mijlocul Dunării. Am admirat frumoasele așezări și împrejurimile orașului într-o senină zi din primăvara aceasta. Punctul de observație mi l-am stabilit nu pe vârful colinei de unde s-au tras primele lovituri de tun împotriva otomanilor, ci dintr-un punct mult mai strategic: pe mica terasă a celei mai vechi și originale clădiri, la treizeci de metri înălțime, în vârful unui turn înconjurat cu mici crenele. De aici se vede bine nu numai Calafatul, ci și Vidinul. Clădirea aceasta, astăzi sediu al Sfatului popular al orașului, prin înălțimea ei a ținut loc de țintă artileriei turcești în '77 și canonadelor germane de peste Dunăre în 1916. A supra-

Sfatul popular din Calafat. Turnul medieval, înalt de 30 metri, face ca această clădire să fie una din cele mai interesante construcții vechi ale Calafatului.

viețuit totuși bombelor și șrapnelor, dar a început să fie roasă de cariile vremii.

★

În Calafat se mai află cîteva palate în care se lăfăiau marii latifundiați, șovini, hapsini, proprietari a mii de hectare, ultimi stîlpi ai feudalismului. Numai doi moșieri, Miricu și Marincu, stăpîneau pe aici o moșie cît o țară ca Luxemburgul. Într-un fost palat boieresc, ridicat din truda oltenilor, funcționează azi o școală de mecanică agricolă. De aici, în ulti-

mii ani, în fiecare primăvară, pleacă o nouă serie de tractoriști, de meșteri și de mecanici agricoli. Sînt nepoți și strănepoți ai vechilor locuitori ai Calafatului, foștii pescari, agricultori sau muncitori de port, pe vremuri săraci și exploatați, îmbrăcați — cum scrie în niște documente rămase aici — vara doar în pantalonii de pînză și desculți, iarna — în cioareci și opinci, supuși veșnicilor epidemii, malariei și tuberculozei, cu un singur spital și un singur medic într-un ținut cît un județ.

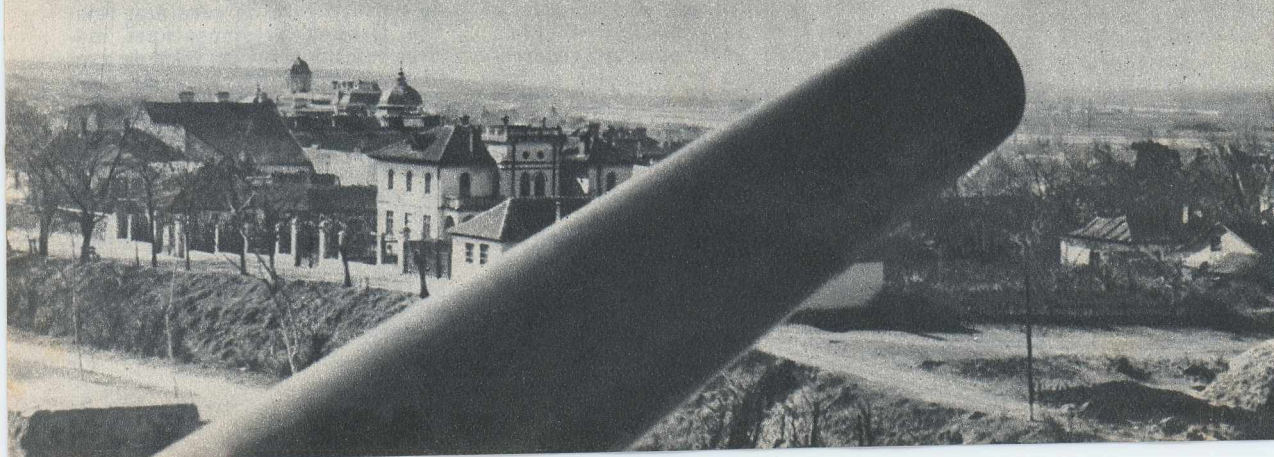
Alți tineri și vîrstnici din Calafat lucrează azi în industria locală cu multe ramuri de producție — „întreprinderea regională economică” — sau în fabrica de egrenat bumbac. Mulți sînt agricultori sau muncitori în port. Pentru ei, în anii puterii populare s-au construit școli, spitale, casă de cultură, s-au deschis magazine universale ca în marile orașe, se construiește acum un teatru de vară și un stadion sportiv; ulițele se transformă în străzi pavate, maidanele pe care pășteau caprele, în parcuri: o zonă verde de 32 de hectare va cuprinde toate colțurile libere din jurul orașului, pînă la Dunăre.

Sînt optzeci de ani de cînd și Calafatul și-a căpătat, o dată cu țara, independența, dar în zilele noastre au fost de ajuns doar cîțiva ani pentru ca micul port dunărean să-și poată îmbrăca, în primăvara aceasta, haina de sărbătoare a celor cinci mii de trandafiri.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

O țevă de tun istorică. Primele ghiulele trase de pe o înălțime a Calafatului au anunțat începutul războiului din 1877.

LA CALAFAT...

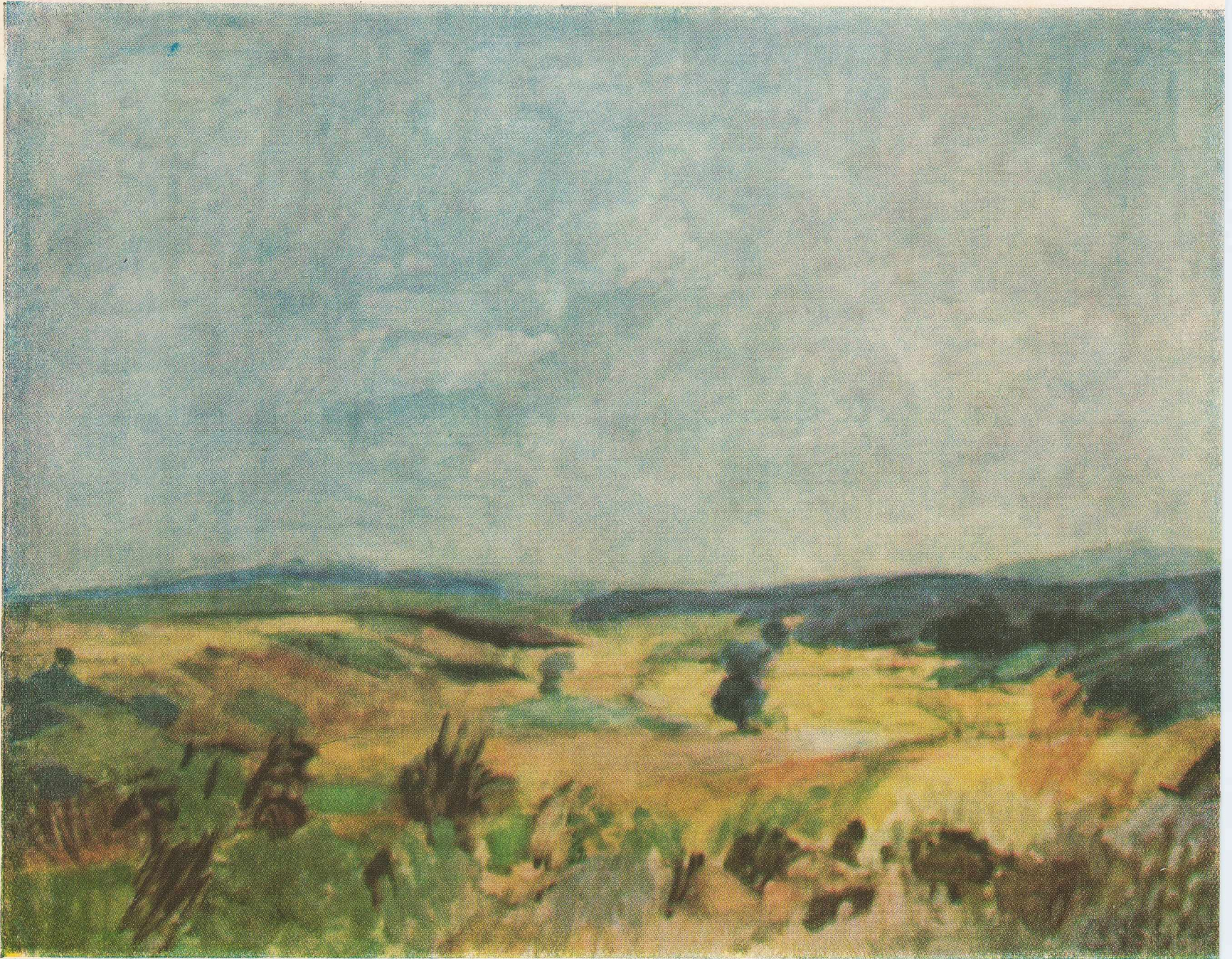

DIN
PICTURA
NOASTRA
NOUA

Ion ION
Ilustrații la Dostoievski
Ilustrație la Gorki

AI CIUCURENCU

Peisaj

Emilia NICULESCU

Eleonora

Marcela CORDESCU
Ilustrații la „Ciocoi vechi
și noi”

Copilul în brațele Sfînxului

— NOVELĂ —

de Radu BOUREANU

Ilustrație de Florica CORDESCU

(Urmare din numărul trecut)

Dar nu izbuti decît să se agite, rîcînd cu picioarele pavajul și lovindu-se cu capul de zid. O durere ascuțită îl săgetă sub țeastă. Iși duse mîna la frunte. Degetele se agătară de bandajul care se lipise și făcuse scoarță. Mîna-i luneca și se așază în poală peste cele două mandarine. Cînd, în sfîrșit, după o vreme, centrul nervoși îi porunciră să porceadă la curățarea și mîncarea mandarinelor, acestea erau aproape fierbînti, cît le încinsese căușul palmei înfierbîntate ce le acoperise. Le desfăcu anevoie din coajă și le supse cu icneli, mestecînd greu, încercîndu-se. Asta îi mai scurse o umbră de voință și putere în trup. Dar pîntecu-i era strîns, simțea un gol, care i se părea leșin de foame. În vreme ce gîndul mîncării îl îmbia vag, din stomac i se ridica o greață chinuitoare. Fără să urmărească un scop, se urni de jos, nespuse de încet și de greu, sprijinindu-se de zidul de care își rezemase capul. Porni clătîndu-se de-a lungul aceluși zid. Pe măsură ce înainta, trupul său firav, dar tînăr, învingea parcă toropeala și greutatea. Picioarele îl duseră mașinal pînă ce ajunse la capătul unei străzi lungi, înguste ca un coridor. Dintr-o dată, ajuns în vadul îngust al acelei străzi, se năpusti asupra-i, vuietul, larma nepotolită a locului. În capătul străzii întîlni un negustor de dulciuri care-și ferea căruciorul cu bunătăți de ceata copiilor desculți și zdrențuroși ce-l împrejmuiau. Ceata hămesită răscolea taraba aceea a negustorului cu priviri mai lipicioase decît însuși siropul gros și aromînd cu toate aromele pădurii tropicale, care se prelingea de pe „zelaba”, gogoșile calde sau „malibajul” de culoarea rubinului, fierț în zeamă de rodii... Însă stomacul copilului cu bandajul scoarță de sînge încheagat de pe frunte, îi năvălea spre gîtlej, cu un spasm de greață, privind și „hamanul”, tălței cu nuci, albi ca neaua și adăușiți cu stafide, înecat în sirop de trestie de zahăr, și „ladida”, iofcaua din aluat de nuci. Trecu mai departe, întorcînd privirea, să nu mai vadă toate bunătățile care altădată i-ar fi adus apă în gură, cîtă vreme acum îl îngrețosau. Nu își dădea seama de ce. Porni în susul străzii care vuia. Așezați cu picioarele adunate sub ei, arămarii băteau metalul roșu schimbîndu-l uluitor de repede în farfurioare mici, în tăvi mari, ciocănînd fără încetare. Sunetele stridente sau grave după valoarea și mărimea obiectelor, țipau, vuiau, îi loveau auzul și îi măreau durerea de cap și amețea. I se părea că mii de ciocane mari îl loveau în creier, în inimă, în globul ochilor, în fiecare particică a trupului, amenințînd să-l sfărîme ca pe o oală de lut. Porni cît putu mai iute și ieși din ulița arămarilor. Rătăci mult prin Bazar Mousky, pînă ajunse în partea orașului unde începe suburbia Ghiza, sfîrșind în marginea mării uscate a deșertului, în care, la vreo trei kilometri, se văd cele trei piramide și sfînxul.

Rămăsese departe în urmă Souk el Nahassin, strada arămarilor, cu vibrația ei metalică. Tocmai îl răsucea, îl legăna un val de amețea și de greață, cînd deasupra, în largul albastru intens ce boltea peste El Quahirah, o putere uriașă ciupi coarda liniștii înalte și orga adîncimii albastre prinse să zbrînfie, întîi sub pedala depărtării, apoi din ce în ce mai crescut. Cu cît se întărea vibrația din văzduh, copilul

înțelegea că nu mai e pricina ameteții și a stării lui jalnice, ci cu cît se apropia, zbrînfîntul uriaș îi vibra întreaga făptură și vibrația aceea îi trezi groaza încercată în clipa în care începuse fuga avană din Port-Said.

Nu trecură multe clipe și trei siluete argintii se profilară lunecînd vertiginos pe oceanul concav, albastru, de peste El Quahirah și peste tot cuprînsul, cît îl putea închipui. O clipă, se chirci la pămînt ca un animal mic, fără apărare, care presimte, apoi vede rotînd deasupra amenințarea prădalnică a unei răpitoare. Cele trei zburătoare de aluminiu trecură atît de jos, încît părea că nu cu umbra au sters o clipă pămîntul, ci cu o trenă imaterială, care totuși copilului i se părea că o simte, că vrea să-l strivească sau să-l smulgă de jos și care părea că-l înfioară înghețîndu-l sau îl arde pînă laucidere. Aceeași pornire desperată, ca atunci, la Port-Said, îl smulse de la pămînt din ghemul de spaimă în care se adunase, repezîndu-l în goana inconștientă.

Sub tălpile subțiri și găurite ale sandalelor arabe, nisipul deșertului era încă fierbinte, deși în zare, umbra violetă a muntelui Moccatam începea să se tîrască înaintînd în deșert, în spatele lui. El ar fi putut să vadă, în timp ce fugea acolo, în depărtarea nisipului nesfîrșit, triunghiurile de umbră răsturnate de corpul celor trei piramide. Dar copilul nu vedea și nu simțea nimic decît spaimă. Un instinct orb îi atrăgea fuga ca un magnet, către spațiul pustiu unde nu erau străzi, case, ziduri, care atrag urgia cum atrag copacii trăsnetul. Cu toate acestea, parcă încerca să-l străpungă burghiul primejdiei și să-l înfigă în sol. Se simțea descoperit, singur, mai lesne sub ochirea morții. Dar nici înapoi, în aglomerația zidurilor orașului, nu-l întorcea instinctul.

Rezistența nisipului îi slei toate puterile. Spaima încă îl mai împingea anevoie. Ridica un picior, apoi altul, cu același efort pe care-l pun călătorii prin marile zăpezi ale nordului.

Ceea ce deslușea, în sfîrșit, aproape, cu vederile-i slăbite, încețoșate de febră, nu erau nălciri ale arșitei deșertului, ca atunci cînd, agățat de tăblia mașinii, văzuse pulsînd orașe albe, translucide, și mari fluvii imateriale, năpustiindu-se asupra-i. În fața ochilor săi uluți erau cele trei piramide de la Gizeh, de care auzise adesea și pe care le văzuse în poze.

Cînd se apropie mai mult, țîșnit parcă din nisipuri, i se arătă el, Abu-El-Hol, „Tatăl Fricii”, așa cum îi spun arabii.

Uriaș, sfînxul tronează pe miile de ani, stăpînînd întinderile deșertului, neînfricat. Pe lângă el trecuseră furtuni fără număr, armate năvălitoare îngropate în nisipul învingător. Privește și acum ca și atunci totul, fără teamă, cel care stăpînește frica, Abu-El-Hol.

✱

Înainta încet, aproape tîrîndu-se pe nisip. Se tira și din pricina sfîrșelii, că era sleit de puteri, se tira și de teamă. Oricît s-ar ascunde, privirea aceea de piatră cenușie ațintită către răsărit putea să-l vadă. Tatăl Fricii vede toate, așa îi povestea maică-sa, odată, vorbind despre minunile din deșert. Atunci, Abu-El-Hol, care vede tot, a văzut și păsările de pradă ale străinilor, ce aduc uraganul, Simunul morții peste Mîsra. Abu-El-Hol știe ce groază l-a minat pînă aici...

Dar nu de silueta din ce în ce mai uriașă a sfînxului profilat pe coloșii lui Keops, Sefren și Mikerinos se temea copilul ce se tira acum pe brînci către locul de alinare al trecutului. Altceva îl făcea parcă să înainteze metru cu metru, brăzdînd nisipul încă fierbinte cu mîinile și cu genunchii ce nu mai aveau mult să nu singereze. Acolo, pe trupul uriaș al Tatălui Fricii, se mișcau ritmat, parcă îndeplinind un ritual, niște pete albe, prelungi. Păreau niște păsări ciudate, niște pinguini stranii, cu siluete subțiri și albe. Apropiindu-se din ce în ce mai mult, copilul deosebi galabiile albe ale unor lucrători arabi care reparau cu răbdare ciopliturile, cicatricele capului de om ce sfîrșea trupul de fiară, de leu parcă, odihnind de mii de ani pe labe în așternutul deșertului fierbinte ziua, rece sub cerul nopții...

Încremeni la distanță, îmbrățișînd nisipul, să nu-l vadă galabiile albe ce se mișcau acolo, sus, pe sfînx. Ar fi putut să-l zărească poate, minunîndu-se, cum răsărise un pui de zbră în acele locuri, așa cum stătea încremenit în galabia lui vărgată.

Dar nu-l văzu nici unul. Umbrele muntelui Moccatam și ale piramidelor aveau curînd să se înece în marea umbră. Lucrătorii în galabii albe părăsiră lucrul, coborînd de pe trupul sfînxului. Copilul nu-i mai văzu. Dispăruseră în nisip. Luaseră o cale ascunsă privirii sale, și așa împăienjenită. Nu se auzea nimic decît foșnetul nisipului, rîscăitul mușinilor și genunchilor lui înaintînd în nisip.

Trecu mult. O dată cu noaptea, după chinuri îndelungi, după sfortări uriașe pentru trupul lui firav, istovit și cuprins de frigurile arșitei, copilul se afla între labele Tatălui Fricii, între labele uriașe ale sfînxului.

Pe oceanul fără maluri al deșertului, noaptea înainta ca o elocă*) fabuloasă, desfășurîndu-și pînzele negre. Deasupra nesfîrșirii nisipului s-a așezat întîi întuneric de nepătruns. Numai stelele se înfiorau de parcă răcoarea ce se înțețea odată cu mersul nopții le făcea să tremure. Apoi, într-un tîrziu, luna, trasă de niște degete uriașe ca dintr-o pușculiță fără măsură, începu să iasă din nisipul deșertului. Nisipul și cerul fură poleite și laturile bătute de lumină ale piramidelor își înfățișau suprafețele netede și albe sub lună, așteptînd ca aceeași mină ce trăsese luna din adîncul deșertului să scrie pe ele cuvinte stranii.

Muntele Moccatam și cele trei piramide își răsturnară din nou umbra pe nisip. Lîngă sfînx, fratele geamăn de umbră își schimba nespuse de încet locul și forma, după mersul lunii. Chipul cîrn de piatră al Tatălui Fricii împrumuta pulsațiile vietii sub jocul luminii de lună. Ochiul uriaș de granit, holbați, stăteau pironiți asupra depărtărilor. Era prea mărunți vietatea ghemuită între labele lui de piatră ca s-o descopere, s-o bage în seamă. De acolo pornea un murmur uncoari întreprupt. Copilul auzia scuturat de friguri... Avea vedenii care îl făceau să se frămînte și să geamă... Trăia în vis toate spaimele care îl goniseră atîta cale, năpustindu-l acolo, la temelia trecutului, între labele lui Abu-El-Hol, Tatăl Fricii... Viziunile lui din lumea cunoscută de copil se împleteau cu apariții de spaimă. Auzea glasuri stranii...

Din umbra geamănă a Sfînxului se auzi un lătrat urît, ca o jelanie înlăritată. Lătra un șacal. Dar lătratul prindea glas cu tîlc de vorbărie omenească în nălucirile copilului...

Era un șacal bătrîn, care depășea cu mult talia obișnuită a micilor lupi ai deșertului. Zvonea o umbră de batjocură în glasul șacalului...

— O! Abu-El-Hol! am ajuns clipa să-l văd pe cel temut de oameni și de fiare, în chip de doică a puului de om!

Zicînd acestea, șacalul bătrîn se trase înapoi, încovoindu-și temător spinarea. Clămpăni de cîteva ori, mușcînd aerul cu colții, vrînd să se apere de răzburarea mării făpturi de piatră care stătea neclintită. Dar în această neclintire luminată de lună, părea că pîndește o amenințătoare încordare. Întregul trup de leu folănit pe labe tresărea ușor, nebanuit de ușor, cum întregul deșert de nisip părea că palpita sub nesiguranta luminii difuze.

Capul uriaș al sfînxului cuvîntă fără să-și schimbe expresia încrămîntării:

— Nu mai lătra, bătrînule șacal. Nu sfîșia

*) Elocă; veche corabie egipteană. Naviga pe Nil.

liniștea rece a nopții cu colții... Dai de prisos țircoale... În noaptea asta n-o să fie ospăț pentru pîntecul tău bătrîn...

Șacalul zvîcni puțin întăritat, dar se opri la distanță și după ce mușcă iar aerul, sticlindu-și colții în bătaia lunii, mîrîi gros, răgușit: — De cînd Abu-El-Hol se infruptă din ce-i e hărăzit șacalului?

Glasul Sfinxului trecu ca o adiere, cu o răceală de piatră, deasupra șacalului, răsunînd în adîncul deșertului:

— E al meu!...

Șacalul se cutremură ca de frig. Lătră însă din nou cu încăpăținare:

— E numai un pui păcătos de arab!

Șacalul stătu să latre iar, dar se opri și căută cu ochii injectați, roșii de nisip, de furia foamei, la privirea de piatră a sfinxului care străpungea acum mai încruntată depărtarea...

— Unde te uiți? Ce vezi? — scheună șacalul...

Cîtăva vreme, tăcerea translucidă dar apăsătoare atrîna ca un tavan de cort albastru, întunecat, uriaș, deasupra pustiului, cu capetele agățate de vîrfurile celor trei piramide și vîrfurile muntelui Mocatam.

Lătratul șacalului sfișie deodată baldachinul tăcerii ce rămăsese întins după cuvintele Tatălui Fricii:

— Sînt șacalul cel mai bătrîn... Noaptea sînt stăpînul deșertului; de ce nu-mi răspunzi? Unde te uiți? Ce vezi? Darul ăsta nu-l am, nu pot să văd atît de departe... Nările mele bătrîne adulmecă la mari depărtări mirosul omului și al hoitului, dar de văzut nu pot să văd ca tine... și-apoi, nisipul mi-a ars pleoapele... Unde te uiți? Ce vezi?...

Șacalul bătrîn lătra atît de întăritat încît spuma labelor țîșnea printre colții albiți de lună...

— Nu mai lătra, dezgropător de hoituri!

Șacalul se lăsă o clipă pe labele dinainte. Freamătul cuvintelor sfinxului părea pornit nu dintre buzele groase de piatră, închise, ci dintr-un adînc de caverne uriașe:

— Văd în căile depărtate, spre gurile fluviului sfînt, pe unde erau cetățile Cercasoreei și Anthyleei, pe unde veneau dușmanii Misrei... Cambyse, Megabyse, perșii... I-am văzut... Tot pe acolo vin alții acum... Plîng din pricina lor oamenii Misrei. Aud, ajunge pînă la mine bocetul străvechi al lui Manéros.*)

— Asta e bine! scheună șacalul scuturînd coada pleșuvă, șacalii vor avea hrană... Unde sînt lupte, rămîne hrană pentru șacali.

— Nu va fi hrană pentru șacali... Năvălitorii cei de azi nu vor ajunge pînă unde a ajuns Megabyse... Se vor întoarce, vor fugi din hotarele Misrei... N-au înspăimîntat decît copilul ăsta care zace între labele mele...

— Copilul a început să miroase a hoit... Eu simt, nu mai are mult... mai bine lasă-mi-l mie...

*) Manéros: Fiul mic al întîiului rege al Egiptului; cei vechi i-au onorat memoria cu un cîntec funebru, numit bocetul lui Manéros.

Între labele sfinxului, sus, lîngă pieptul uriaș care mai purta încă o părere din arșița de zi a deșertului, trupul mic era zgîlțit de fiori din ce în ce mai deși. Mîinile slabe făceau semne prin aer, de parcă voiau să apuce ceva, sau se fereau de o primejdie. Poate de șacalul pe care îl vedea în nălucirea febrei... În creierul înfierbîntat răsăreau închipuirii, răsuna cuvinte și nume de care nu auzise niciodată... Nu înțelegea nimic uneori. Un șir de lucruri și imagini ciudate, absurde, spăimîntătoare îi străbăteau coșmarul. Uneori țipa. Atunci șacalul tremura din toate încheieturile. Nu de frică, ci de poftă, de foame. S-ar fi repezit să sfișie prada încă vie, dar se temea cumplit de Tatăl Fricii.

— Cine-i puiul ăsta păcătos de arab, de-l păzești atîta? clămpănîră cu ciudă fălcile sălbăticiunii...

Crescînd parcă mai mult uriaș-a-i făptură sub jocul părelnic al luminii lunare, sfinxul părea că întinde brațele sacerdotale, cu un gest hieratic să arate mersului veșnic al constelațiilor făptura mică, în galabie vîrgată, care delira în umbra ce-o revărsau capul și pieptul uriaș de piatră.

— Copilul ăsta e... Misra!

Păru că sunetul larg al cuvintelor Tatălui Fricii se lovește întîi de laturile celor trei piramide și răsfrînt în depărtările desfășurate se întoarce, după ce s-a izbit de latul muntelui Mocatam:

— Copilul ăsta e Misra!

— Misra? Stîrpitura asta pe care o scutură moartea?

— Dacă moare, sînt alții ca el... Misra nu moare...

— Asta a început să miroasă a hoit! mîrîi iar fiara.

— E duhoarea ta de mîncător de hoituri, care se simte, bătrîne șacal.

— Abu-El-Hol! Tu ai fi văzînd departe. Ochii tăi străbat trecutul. Dar eu sînt străbunul șacalilor. Eu știu cînd trebuie să mă pregătesc să călăuzesc un suflet ce-și ia zborul... Strămoșii mei, de mii și mii de ani, după legea sfîntă a zeilor Misrei, au călăuzit către infern sufletele morților...

— Pe ăsta n-ai să-l călăuzești! N-ai să-l închizi în pîntecul tău hulpav!

— O să-l păstrezi să-i pui verigi de aur în urechi ca crocodililor sacri? Și eu să rabd de foame, să mi se lipească burta de spinare?

— Și crocodilii rabdă patru luni pe an... De copilul ăsta n-ai să te atingi!

În aceeași clipă, din urechea uriașă a Tatălui Fricii izbucni cu un filfiit negru un liliac... Șacalul rămase o clipă cu fălcile căscate de spaimă, apoi dădu un urlet prelung, depărtîndu-se cu coada țîrîș între picioare. Se opri la mare distanță cu părul zbîrlit pe spinare. Odată, de mult, o zburătoare din astea, cu pelerină

neagră de piele și cu gheare ca niște cîrlige se infipsea în blana lui. Greu a scăpat de călărețul înfricoșător, alergînd, rostogolindu-se, urlînd, el, șacalul fioros, îndrăzneț, care urmărea caravanele, care intra în staulele din sate după pradă... Poate că zburătoarea neagră, ce izbucnise din urechea lui Abu-El-Hol, era un vestitor al morții sau un semn al răzbunării Tatălui Fricii?

Șacalul mîrîia, clămpănea din fălci, tremurînd. I se păru că Abu-El-Hol îi spune batjocoritor, cu surisul lui uriaș, încremenit:

— Ți-e frică de moarte, călăuză a morților?

Pentru o clipă, simțindu-se mai ferit în depărtarea ce-o pusese între el și uriașul de piatră, șacalul seînci:

— Nici tu nu ești fără moarte; șacalii spun că ai început să putrezești de mult, că ți-a căzut nasul.

— Numai hoituri visați, fiare nesuferite. Cum îndrăznești să latri, nemernice! Cum poate putrezi chipul celui ce e trup din trupul muntelui Mocatam, din care s-au dăltuit și făpturile de piatră în care sînt închise înfățișările lui Amon-Ra, a lui Isis sau Sasostriș? Nu știi că ieri, un războinic, un francez mititel, a venit cu soldați și i-a pus să tragă cu niște boabe de fier în mine... Au tras pînă au obosit...

— Ieri? mîrîi slab șacalul. Ieri n-a fost nici un soldat aici la Gizeh.

— Acum cinci mii de ani, sau ieri, e tot una pentru mine, Abu-El-Hol... Dar uite, vin zorile, se întorc oamenii Misrei să-mi mîngîie obrazul...

Șacalul se răsuca repede în toate direcțiile, adulmecînd. Deodată, tot părul i se zbîrlî, mușcă de cîteva ori aerul înspre colosul de piatră, unde murmurul ce se auzise aproape tot timpul nopții, între labele uriașe, acum amuțise. Cu un urlet prelung, șacalul bătrîn se pierdu în adîncul deșertului, dispărînd după jocul unduit al dunelor de nisip.

★

În ceasul cînd luna păli de tot, cînd culoarea zorilor aștepta încă la porțile deșertului, între piramide și muntele Mocatam și mai departe de acestea, cît cuprindea vederea, stăruia un clar-obscur, un început de lumină cenușie, rece. Totul fu atunci înecat în tăcere absolută. Nu mișca peste toată fața deșertului nici un fir de nisip. Scorpionii zăceau înțepenți de frigul nopții. Nu spărgea liniștea un lătrat de șacal. Cerul albastru întens ziua părea și el cenușiu. Era o încremenire orbiculară a luminii, a culorii și a tăcerii, înscrisă în cercul acesta, în al cărui centru se aflau cele trei piramide și Abu-El-Hol, Tatăl Fricii, sfinxul.

Apoi porțile deșertului s-au deschis. Culoarea zorilor a năvălit tăcută și, începînd din vîrfuri, piramidele, sfinxul și muntele Mocatam au fost pudrate cu o pulbere trandafirie. Culoarea cobora treptat și cînd ajunse aproape de temeliele colosilor, pe nisip, se zărîră îndreptîndu-se către Abu-El-Hol, înaintînd în șir șerpuit, ceva asemănător cu niște stranii flori trandafirii ce prinseseră viață și mișcare.

Sfinxul era întreg înveșmîntat în lumină de purpură cînd lucrătorii cu galabii albe, vopsite în purpur de zugravul zorilor, ajunseră lîngă labele uriașe de granit.

Galabiile se opriră în aceeași muțenie cu care se apropiaseră de sfinx. Din fețele brune, ochii priveau întrebători dar fără uluire. Între labele uriașe copilul zăcea. Părea nespus de mic. Împrumutase nemîșcarea și răceala pietrei. Obrazul brun părea acum nespus de palid, cum nu fusese niciodată în viață, de un palid vînat. Unghiile îi erau albastre. Trandafirul zorilor nu colora decît benzile albe ale galabiei dungate. Părea un pui de zebra ajuns aci prin cine știe ce ciudată întîmplare și înveșnicit între labele ocrotitoare ale somnului fără trezire.

Primul lucrător în galabie lungă se aplecă. Ridică de lîngă pieptul uriaș copilul înțepenit. Îl înalță fără să-și dea seama către privirea sfinxului sau către cer, cu un gest de preot antic. Copilul trecu din brațe în brațe. Oamenii în galabii lungi păreau că îndeplinesc un mister, un ritual străvechi. Copilul cobora astfel către pămîntul pe care-l părăsise. Sfinxul era acum de aur. Privea în depărtările Daltei Vălului unde se aflau în vremurile vechi cetățile Cercasoreei și Anthyleei, și unde azi oamenii și pămîntul străvechi al Misrei se împotriveau unor vremelnici năvălitori.

UN ROMAN ÎNCHINAT SATULUI

Szabó Gyula este unul dintre tinerii prozatori maghiari din țara noastră. Romanul său, apărut în ungurește acum un an, și recent în traducere, nu a fost precedat de o vastă activitate anterioară de prozator. Cele două sau trei povestiri apărute în reviste, erau însă promițătoare.

Szabó Gyula și-a închinat romanul său vieții satului zilelor noastre, care cunoaște astăzi transformări istorice epocale. „Neamul Gondoșilor” aduce în primul plan omul cu existența sa, cu sentimentele și păsurile lui. Autorul n-a ezitat să înfățișeze situații dintre cele mai dificile pentru a scoate în evidență o emoționantă zonă a experienței umane.

Subiectul cărții îl captivează pe cititor încă de la primele pagini. Sintem în vara anului 1949. Intr-un sâtcu de la poalele Harghitei, țărani au ieșit la cositul finului. Aparent, nimic nu tulbură viața oamenilor și liniștea acestui sâtcu de munte. Dar, deodată, vestea că Julis, nevasta chiaburului Gondos Pali, a fugit cu Akácos Miska, cosașul lor, trezește nedumerire și deosebite interpretări: pe vemuri, Julis fusese „în vorbă” cu fratele lui Miska, dar părinții ei o dăduseră cu de-a sila după Gondos Pali. Și acum Julis să fi fugit tocmai cu fratele fostului ei iubit?

Dar iată că o altă veste vine să le întrecă pe celelalte: Gondos Pali (tatăl), în loc să turbe de furie și să-i batjocorească pe cei doi adulterini, se oferă să pregătească ospățul de nuntă. Și în timp ce în casa Gondoșilor se desfășoară petrecerea, peste drum, în sala căminului cultural, Akácos Mihaly, tatăl lui Miska, devine președinte al Comitetului provizoriu al sfatului popular.

În această țesătură densă de situații de un puternic dramatism, caracterele eroilor capătă o puternică reliefare. Julis, această femeieșcă fru-

Szabó Gyula: „Neamul Gondoșilor”, vol. I — E.S.P.L.A. 1957.

moasă, mândră, senzuală, tiranică, și-a părăsit bărbatul, un om moliu și lăudăros, pentru a-și trăi cu adevărat viața. Ei îi sînt străine și de neînțelese evenimentele ce se petrec în sat, căutările și zbuciumul săracimii. Miska—la rindul său—a dorit din totdeauna să ajungă un adevărat gospodar și, dacă a reușit în același timp să obțină și avere, și cea mai frumoasă femeie din sat, înseamnă că poate să fie mîndru și fericit. Dar mulțumirea și fericirea sa sînt de scurtă durată. Miska începe să înțeleagă treptat că a devenit — fără voia lui — un chiabur; dar, mai ales, el vede că însușirile sale cele mai bune, cinstea și omnia, sînt folosite de noile sale rude, de chiaburi, împotriva satului, împotriva fratelui său. Curățenia sufletească, demnitatea, îl fac pe Miska să-i părăsească pe Gondoși. Rătăcirile lui n-a durat decît cîteva săptămîni, dar a fost de ajuns pentru a-l face să înțeleagă soarta ce i-o rezervaseră Gondoșii. Mai dureros este pentru Miska să constate că între el și Julis n-a fost o dragoste puternică, ci opati-mă al cărei jar a început să se stingă.

Miska simte că adevărata lui dragoste se îndreaptă spre tinăra și fermecătoarea Eszti. Ce va face? Deocamdată s-a reîntors pocăit în casa părintească. La toamnă va pleca în armată; iar pînă se va întoarce, cite nu se vor mai petrece în sat?!

Acțiunea primului volum se oprește aci cu consemnarea faptelor, dar cititorul așteaptă cu un deosebit interes celelalte volume, pentru a urmări mai departe istoria vieții unor personaje pe care le-a îndrăgit.

„Neamul Gondoșilor”, un roman captivant, convingător prin prezentarea bogată și nuanțată la un înalt nivel artistic a lumii sufletești a personajelor, îmbogățește literatura noastră contemporană cu o nouă și valoroasă lucrare.

Lucian CURSARU

SCRITORII și CARTI

afle tata, deoarece el i-a interzis lui Andrei să-l iele și acesta a trebuit să-l introducă — pasager clandestin — într-o valiză, pentru a-l putea duce cu el la țară) au plecat la Cornești.

Desigur, în sufletul micului erou al marilor aventuri ce se vor desfășura la Cornești, există și oarecare regrete: după băieții, după maidanul cu bălării, după toți vecinii — mătușa Lina, Ginculeștii, moș Adolf cizmarul — după întreg Galațiul. La Cornești, însă, va găsi noi prieteni și mai ales noi aventuri. Aventuri din care nu numai tinerii cititori ai cărții, dar și noi, cei maturi, avem multe de învățat: unele aspecte ale alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și mai ales ale ajutorului important pe care muncitorii veniți de la oraș îl pot da satului (demascarea unor delapidatori, construirea unei microhidrocentrale, educarea tinerilor tractoriști care, deși au un fond bun, au deprins năvruri proaste etc.); și despre formele atât de variate pe care le îmbracă lupta de clasă la sate. Dar și despre noile realizări ale satului nostru.

Desigur, ceea ce am amintit aci sînt niște teze teoretice. În carte, însă, lucrurile sînt prezentate cu totul altfel: nici un fel de teze, nici un fel de lozinci. Nici acolo unde ni se arată realizările din satul nostru — nici în „pirateriile” în care nene Iani ne vorbește despre exploatarea la care sînt supuși marinarii de pe vasele comerciale capitaliste sau popoarele subjugate din țările coloniale. Totul e în forma nu numai cea mai naturală, dar și cea mai „copilărească” — în sensul bun al cuvîntului. Camil Baciu trece fapte interesante de viață prin filtrul intelectului unui copil al zilelor noastre — copil al unei familii de muncitori comunisti, bine educat, inteligent și capabil să înțeleagă sensul adinc al multor fapte semnificative pentru vremu-

rile de transformări revoluționare pe care le trăim.

Toomal din aceste motive citești cartea lui Camil Baciu cu atîta interes, iar cînd întorci ultima filă, îți pare rău că autorul nu și-a continuat povestirea.

Acesta ar fi principalul lucru ce l-aș reproșa autorului. Trebuie însă să amintesc și faptul că el nu redă bine, prin adîncirea trăsăturilor lor caracteristice, decît figura lui nene Iani și cea a lui Andrei (în oricare măsură și a Irinei); celelalte personaje ale cărții sînt mai palid redade, unele chiar lipsite de viață. De asemenea sînt de amintit unele anacronisme: nene Iani își plasează amintirile de colindător al mărilor cam în anii celui de al doilea război mondial; or, războiul, cu trzele sale realități, nu e reflectat cîtusi de puțin în aceste amintiri. Și nu e posibil ca cineva să fi colindat în acea perioadă mările fără să simtă că e război. Desigur că lucrul acesta nu are prea mare importanță; se cuvine însă să atragem autorului atenția asupra lui.

Și cîteva cuvinte despre prezentarea grafică. Lucrarea e frumos tipărită, pe hîrtie velină. Desenele lui Dumitru Negrea (de ce oare editura a omis să publice numele ilustratorului?) sînt însă inegale. Unele foarte bune, cum e portretul lui Anton, lacheul „vrăjitor”; altele, nu la același nivel, totuși izbitite și interesante, cum sînt cele ce ilustrează în stil „comics” părțile din povestire ce redau „aventurile” de peste mări și oceane ale lui nene Iani; altele, în sfîrșit — și mai ales cele ce ni-l prezintă pe Andrei cu prietenii săi — dovedind încă multă stingăcie.

În totalitatea sa, însă, volumul va sîrni interesul tinerilor săi cititori, care — cred — vor cere lui Camil Baciu să-l continue.

V. SAVIN

HORVATH IMRE

O AIA

Behăle oala blind behăit,
Behăle pașnic de-l zădărit;
Tunsă de foarfece, trasă-n cuțit;
Și tînguirea-l din pace-l pornită
Chiar cînd îți simte obștescul sfîrșit.
Celui ca oala îi e sortită
Astfel de moarte. Fil oșellit
Să nu te pască pacea de vită.

În romînește
de Radu BOUREANU

Dimos RENDIS

O DISCUȚIE INTERESANTĂ

— Poemul tău e bun. Dar versu-n care
bagi ouăle cloclite, nu prea merge...
Sună urît... și-s rău mirositoare...
...Și harști! cu-o trăsătură mi le șterge.

— Dar lasă-le, tovarășe! Se poate?
În celalt vers vin sute de tractoare,
Șu le strivească-n marșul lor pe toate.
Tu vrei să le salvezi de la pierzare?

În romînește de Ioanichie OLTEANU

CU NENE IANI PRIN ȚARA ȘI PESTE HOTARE

Știi ce-i o „piraterie”? Dacă nu, înseamnă că nu-l cunoașteli pe nene Iani. Și că nici măcar o dată nu v-ai aruncat ochii pe fereastra căsuței în care locuiește familia lui Andrei. Pentru că, dacă v-ai fi luat vreedată după tatăl lui Andrei cînd acesta vine acasă însoțit de nene Iani și dacă, după ce au intrat înăuntru, după ce nene Iani i-a cerut lui Andrei (mîngîindu-l cu epitetul „aripă-roșcată”) două pahare cît mai incasabile, după ce acesta a adus nu numai paharele, dar și sticla de votcă și ghitara — dacă după toate acestea ați fi privit, indiscret, pe un ochi de fereastră, ați fi aflat și cine este nene Iani, și ce-l aceea o „piraterie”. Ați fi aflat că nu există mare sau ocean pe care nene Iani să nu le fi colindat de-a lungul și de-a latul, că nu există port și insulă în care să nu-și fi „fumat” vreo aventură. Pentru că — acum cred că vă dați seama — chiar dacă astăzi nene Iani e mecanic, alături de tatăl lui Andrei, la gantierul naval din Galați, el a fost o viață întreagă marinar. Andrei v-o poate dovedi cu tatuajele de pe brațele lui nene Iani, cu felul în care el transformă scaunul într-o timonă și dă toate comenziile marinărești, cu jargonul lui italo-grecesc (din care nu lipsește nici suavul „psihi-mu” al eroilor rătăcitori pe mări și prin

porturi ai lui Panait Istrati), cu cîntecele sale de vechi și încercat lup de mare, dar mai ales cu sacul său fără fund în care-și păstrează amintirile de colindător al mărilor.

Povestire a acestor amintiri, cîntecelor, scaunul transformat în timonă — fiecare asemenea „ședință” constituie o „piraterie”. Și aceste „piraterii” sui-generis ocupă o bună parte a cărții lui Camil Baciu. Ele ne readuc în memorie, cu drag lecturile copilăriei, în

care urmăream cu inima cît un purice pe căpitanul Nemo sau pe alți eroi vestiți prin peregrinările lor. Andrei, pionierul dintr-un cartier al Galațiului zilelor noastre, nu e mai puțin pasionat de aceste aventuri decît de cele pe care le oltește în cărți (multe din ele, aceleași pe care și noi, cei maturi de astăzi, le citeam pe vremea cînd aveam vîrsta lui).

Dar cartea nu se rezumă la povestirea trecutelor și îndepărtatelor aventuri ale lui nene Iani. Peste planul povestirilor acestea se suprapune un alt plan: al întîmplărilor reale pe care le trăiește Andrei. Într-adevăr, băiatul are și propriile lui aventuri. Nu e vorba numai de Dunărea cu „Insula canibalilor” dinspre Azaciău, nici numai de șlepurile vechi ori de maidanul plin cu bălării din curtea lui Muscă, unde Andrei organizează repetate expediții împreună cu Mitică, Dănel și Muscă; nici măcar de înțelepciunea căfelului Jeri, care numai că nu vorbește, dar de înțelese înțelege orice... Nu e vorba, deci numai de aceste „aventuri”, ci și de altele mult mai mari: tata și cu nene Iani s-au hotărît să plece să lucreze într-un S.M.T. („semete”, zice Andrei). Mama, desigur, nu e prea bucuroasă. Dar nu are încotro și pînă la urmă se împacă cu situația. Și într-o bună zi... Da, într-o bună zi, cei doi mecanici, împreună cu mama și și cu Andrei (pe Jeri nu-l punem în această înșurire, ca să nu

Camil Baciu: „Impreună cu nene Iani” — Editura Tineretului 1957

Vizita în Republica Populară Chineză a tovarășului K. E. Voroișilov, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., s-a transformat într-o puternică demonstrație a frăției și alianței sovieto-chineze. Fotografia noastră redă un aspect de la entuziasma primire pe care a făcut-o populația Pekinului tovarășului Voroișilov.

Lupta țărănimii muncitoare italiene pentru o adevărată reformă agrară se împletește strâns cu mișcarea de masă pentru apărarea drepturilor sistematic furate de marii moșieri și capitaliști. În satele Italiei au loc cele mai felurite acțiuni de luptă ale țărănimii sătule de mizerie și de lipsuri. În fotografie: un miting al țărănilor dintr-un sat italian, care cer pământ

↑ Opinia publică din Canada continuă să comenteze cu indignare asasinatul moral săvârșit de „vinătorii de vrăjitoare” din S.U.A., care l-au împins la sinucidere pe fostul ambasador al Canadei în Egipt, Herbert Norman. În fotografie: H. Norman alături de soția sa. În stînga, clădirea hotelului în care s-a sinucis fostul ambasador.

fotocronica FLACARII

DINCOLO DE BARIERĂ — PATRIA SOCIALISTĂ!

Priviți această fotografie, luați undeva, la granița dintre Ungaria și Austria. Să fie oare o imagine a tragicului exod spre Vest din zilele urgiei contra-revoluției? Nu. Este un document proaspăt, plin de adînci semnificații: cei mai mulți dintre oamenii muncii unguri ispiți de mirajul înșelător al „vestului de aur”, se întorc acasă. Zădărnici caută să le afine calea diferitelor voci radiofonice și agenturi de spionaj ale occidentului; cei ce s-au înșelat o dată nu mai pot fi amăgiți.

„Vestul de aur” și-a dat... arama pe față. Fugații de ieri se trezesc la realitate. Și-acum, pe șoseaua Viena-Budapesta, ei fac cale-ntoarsă. La bariera de graniță, în coloane nesfîrșite. La început grupuri de cîte 10-20, apoi sute, apoi mii. Ce magnetică atracție posedă patria socialistă! Cu cîtă generozitate își primește ea fiii rătăcitori!

Oamenii la graniță. Vin din Anglia și din Franța, din Germania și din Italia, din Austria și din Belgia. Vin cu inimile pline de amarul „refuglului”: bleșemat. Unii au pașapoarte în regulă, vizate de reprezentanțele diplomatice ale Republicii Populare Ungare; alții încercă pur și simplu să treacă granița clandestin — numai să curme firul suferințelor îndurate în iadul de dincolo.

Ce s-a ales din promisiunile „prietenilor” din occident? În barurile londoneze, refugiații au trebuit să spele făruriile ca să nu moară de foame; la Paris și-au vîndut tot ce aveau ca să cunoască luminile metropolei; în Belgia au fost trimiși în minele morții ca să-și asigure... „prosperitatea”; în lagărele de

refugiați din Austria au cunoscut de asemenea „mărinimia” apusului.

Umiliți și batjocoriți, înfometăți și șantajați, mutați din loc în loc ca niște ciumați, refugiații au ajuns la desperare. La Nürnberg, în Germania occidentală, un grup de tineri maghiari și-au exprimat protestul și indignarea declarînd grevă. Ei au cerut să fie lăsați să se întoarcă în R.P. Ungară, pentru că li s-a făcut lehamite de vestul poleit cu aur.

Curentul în favoarea repatrierii este atât de puternic în rândurile refugiaților, încît ziarul vest-german „Die Welt” recunoaște cu amărăciune că și în această privință „occidentul a eșuat”. „Pe zi ce trece — scrie ziarul — crește numărul refugiaților care spun: Guvernul maghiar ne-a amnistiat. Noi avem încredere în el și vrem să ne întoarcem acasă; la urma urmei ce ni se oferă în apus?”

În urmă cu cîteva luni, în zilele de restrînte din octombrie 1956, punctul de frontieră de la Nickelsdorf era întesat de oameni care, mințiți de o propagandă nefastă, mergeau ca în turmă spre așa-zisa „lume liberă”. Acum, după ce contra-revoluția a fost zdrobită, ungruții care se întorc sîrătuți pămîntul natal, deîndată ce trec de barieră și se îndreaptă spre satul de frontieră Hegyeshalom.

„Occidentul a eșuat” — spune „Die Welt”. Ungaria populară a biruit!

D. B.

Întreaga Japonie este cuprinsă de câteva săptămâni de valul luptei populare pentru zădărnicierea experiențelor cu arma nucleară, proiectate de guvernul englez în zona insulei Christmas din Pacific. Zilele trecute au avut loc puternice manifestații studențești la Tokio. Iată, în fotografie, intrarea în ambasada Angliei din Tokio blocată de studenți care cer să se pună capăt monstruoaselor experiențe cu bomba H.

Una din cele mai combative acțiuni de luptă a muncitorilor francezi în această primăvară a fost marea grevă a muncitorilor de la căile ferate și din transporturile publice. Greviștii au reușit să paralizeze întregul trafic pe căile ferate și pe șosele. În fotografie: așa arăta gara Lyon în timpul grevei.

După îndelungatul exil politic la care a fost supus de către colonialiștii englezi, arhiepiscopul Makarios, unul dintre fruntașii luptei pentru eliberarea poporului cipriot de sub jugul britanic, a fost pus în libertate și a sosit la Atena. În capitala Greciei, arhiepiscopului Makarios i s-a făcut o primire triumfală.

„Fiecare cu păsărica lui”! Modelul acesta super-excentric a fost lansat în cadrul unui film al casei Metro-Goldwyn-Mayer și a extaziat multe conuțe din „lumea bună” occidentală. Uneori, o pălărie în formă de gîscă este perfect conformă cu conținutul... capului.

● De curînd s-a deschis la Londra o sucursală a organizației oculte rasiste din S.U.A. — Ku-Klux-Klan. „Reynolds News”, care înregistrează în paginile sale evenimentul, precizează că cei ce intră în Klan-ul londonez depun jurămîntul că „își vor aduce aportul la o strînsă alianță pentru a se respinge pericolul comunismului”. Pînă una, alta, căpeteniile glugilor albe și negre de peste ocean inundă Anglia cu sinistra literatură K.K.K., iar englezii convertiți la ultrarăsism sînt înfricoșați cu aceeași veche gogorită a „pericolului comunist”.

● Vești din Seul: o treime din materialul rulant de pe rețeaua feroviară sud-coreeană a fost scoasă din uz datorită actelor de banditism; mii de oameni înfometăți se dedau la jaful pentru a-și agonisi hrana; zilnic au loc sute de arestări în orașele și satele Coreei de Sud; potrivit datelor oficiale, aproximativ 1000 de soldați au dezerat din armata sud-coreeană.

Încolo totul e în perfectă ordine în „mica Americă” a pigmeului Li Sim Man...

● Printr-un decret dat de guvernul fascist al Africii de Sud, 10.000 de negri aparținînd tribului Minotholos au fost obligați să evacueze regiunea fertilă de la nord de Transvaal, unde trăiau de generații. După cum reiese din relatările presei sud-africane, exproprierea această în masă a negrilor are drept scop împrietărirea reprezentanților „civilizației albe”.

Orice s-ar spune, guvernul Strijdom n-ar putea fi acuzat că împiedică înfăptuirea... „reformei agrare” în extremitatea de sud a Africii!

● Cuba este cunoscută ca țara zahărului. Cît de dulce este viața în această țară reiese și din relatările ziarului „El Popular”:

„Cuba a fost transformată într-un imens lagăr de concentrare. Au fost abolite toate libertățile... La Havana este un risc să umbli pe străzi după ora șase seara: poți fi ucis sau întemnițat. Din ordinul dictatorului Batista se fac arestări și se comit asasinat”.

Cum s-ar zice, curat mod de viață american!

● Un fermier californian a publicat în ziarul bazei aeriene americane din Castel, la mica publicitate, următorul anunț:

„Celibatar posedînd 20 hectare de pămînt excelent doresc să cunosc o doamnă cu tractor. Eventualitate căsătorie. Rog a se trimite fotografia tractorului. Căsuța poștală 325,476 — Atwater”.

Cînd își va extinde afacerea, sus-amintitul fermier își va deschide un harem: se va însura cu un album întreg al unei fabrici de tractoare...

● După cum se știe, domnul Harold Stassen este consilierul președintelui Eisenhower pentru problemele dezarmării. În virtutea acestei funcții atât de pașnice, Stassen a ținut să declare că în prezent Statele Unite se străduiesc să perfecționeze un nou tip de armă nucleară, ale cărei efecte radioactive nu vor fi, pasă-mi-te, prea periculoase. Cu alte cuvinte, vor ucide cît mai... „omenește” cu putință.

● Sub pretextul că vor săferească tineretul și poporul italian de influența „nefastă” a dezvăluirilor ce se fac la procesul de la Veneția în legătură cu asasinarea Vilmei Montesi, 25 ziare catolice italiene au sistat publicarea dezbaterilor acestui proces, în care sînt implicate virtuți ale aristocrației italiene și o serie de iluștri reprezentanți ai democrației creștine și ai Vaticanului. Dacă pretextul este oarecum pueril, complotul tăcerii își are țelul: să nu se vorbească de funie în casa spînzuratului...

● În adunarea legislativă a statului Florida (S.U.A.) a fost prezentat un proiect de lege potrivit căruia, tunderea unui cetățean alb de către un negru, sau viceversa, se consideră drept o flagrantă încălcare a legalității publice.

Altă mostră a libertăților americane: nici unui negru nu-i este îngăduit să petreacă o noapte în localitatea Demorest din statul Georgia (S.U.A.). În schimb, la intrarea în acest oraș albil imaculați au fixat un panou pe care stă scris: „Demorest, orașul prieteniei”...

Erupția vulcanică

— schiță —

de Carlo MONTELLA

Don Mario Caputo sorbea în înghițituri mici și cu o sprinceană mult arcuită în sus, semn de nedumerire și de scepticism, o ceașcă de cafea americană cumpărată la bursa neagră — orice bun de consum se cumpăra pe atunci la Neapoli, la bursa neagră — când tocmai intră femeia de serviciu să-i spună că a venit Pasquale Rivieccio, țaran din Sebastiano.

— Ah, bine... — spuse don Mario și goli ceașca cu o grimasă, aruncându-și privirea aproape înfricoșată către nevastă-sa care croșeta așezată la masă. Și dona Clelia își ridicase privirile, care se întîlniră cu ale soțului.

— Bunule dumnezeu! — exclamă ea cu un suspin. Ce faci din noi? Doar n-oi fi tu cauza erupției vulcanului! — spuse ea arătînd înspre soț. Cel de sus ne pedepsește pe toți. Sărmanul Pasquale! Ce-i drept, el e de cinsprezece ani pe pămîntul acela, dar de pierdut cu adevărat, noi sîntem ăia care am pierdut pămîntul; noi ar trebui să plîngem, nu dînsul.

— Deh... spuse don Mario.

Soțul ieșise din odaie, tîrșindu-și picioarele. Țăranul, după cum era obiceiul, fusese condus la bucătărie. Primirea țaranilor în casa lui don Mario se făcea după un tipic simplu și precis: cînd veneau să-i plătească stăpînului arenda pentru pămînt sau ca să discute chestiuni importante — ca, de pildă, săparea unui canal de irigație sau depozitia ca martor la tribunal într un proces cu un vecin, sau discutarea hotărului pentru loturile de ogor — atunci don Mario primea plecaciunile țaranului, apoi îl invita în biroul unde, după un sfert de oră, femeia de serviciu aducea pe tavă două ceșcuțe de cafea care erau sorbite solemn și în tăcere; dacă însă veneau în ajun de Crăciun sau de Paște ori la alte sărbători, cînd țaranii aduceau cîte un clapon, miei și trufandale, atunci erau primiți în bucătărie, li se oferea un pahar de vin alb, iar discuțiile cu stăpînul, neavînd un caracter oficial, se desfășurau într-o atmosferă cordială.

Don Mario, îndreptîndu-se spre bucătăria unde aștepta țăranul Pasquale Rivieccio — cel cărui lava îi acoperise pămîntul și-i distrusese casa — nu hotărîse dacă discuția neplăcută ce trebuia să urmeze va avea loc în birou sau în bucătărie.

Dar, în sinea lui, cuprins de teama că țăranul o să i se arunce la picioare plîngînd și o să-i ceară cine știe ce, poate chiar zece mii de lire, se hotărî să termine cît mai iute cu povestea asta — și anume în bucătărie.

— Fiule, ce pot să fac? Nenorocirile astea dumnezeu le trimite și, așa cum ni le trimite, așa trebuie să le primim...

Da, asta era motala riguroasă a soției sale. Și, totuși, parcă ceva nu mergea, ceva scîrțîia în vorbele astea... Dacă-mi cere zece mii de lire, îi dau! — se gîndi don Mario, fiind în același timp surprins de un gînd atît de îndrăzneț și mișcat de propria sa mărinimie.

În bucătărie, țăranul Pasquale Rivieccio aștepta în picioare lîngă masa din fața ferestrei, cu căciula în mîna, cu barba lui lungă din care părea că se împrăstie tot mirosul acela țărănesc de cojoc și obiele, cu ochii țintă în pămînt, nemîșcat.

Deasupra mesei era atîrnat într-un cui un clapon jumult de pene, rotofei, galben de grăsimi. Bucătăreasa Carmela trebăluia în jurul plitei mari, deschizînd din cînd în cînd porțița neagră a cuptorului, în care pusese o cratiță cu cartofi noi, gătiți cu roșii și ceapă.

Stătea cu spatele la țaran; părea că într-adins nu-l ia în seamă, semeț și trufaș.

Cînd don Mario apărî în pragul ușii, țăranul se mișcă. „Bună ziua, stăpîne” — spuse el. „Bună ziua, dragă Pasquale”, răspunse don

Mario cu un ton plîngăreț. Țăranul îi privi pe don Mario fără să spună nimic. „Și-așa, Pasquale, ne-am pierdut pămîntul nostru...” spuse el, după o tăcere de o clipă, suspinînd. „Și l-a luat muntele înapoi — spuse țăranul. Și casa și-a luat-o”. Se scotoci prin buzunare și scoase afară două chei mari. „Astea-s cheile”. Le ținea în palma înnegrită, întinzîndu-le lui don Mario, care pironi asupra lor o privire rătăcită. „Dar lucrurile — spuse el fără să ia cheile — îți le-ai salvat, ai mai avut timp?...” „Da, lucrurile am mai apucat să le scot; mi-a ajutat un cumătru cu căruța lui. Mă gîndeam că poate măcar zidurile o să reziste, cine știe; de aceea, am încuiat ușa și mi-am pus cheile în buzunar. Le ținea așa întruna în podul palmei: „Ce să fac cu ele?” — spuse don Mario. „Casa era pentru voi, a voastră”. Don Mario luă cheile fără ca măcar să se uite la ele și le puse cu un oftat pe masa de marmură. „Și nevasta ta?” — spuse don Mario. „S-a dus la soră-sa decamdată, cu copiii”. „Ei, dragă Pasquale! oftă încă o dată don Mario, după ce tăcuse cîva timp, neavînd ce să spună. Astea-s nenorociri pe care dumnezeu ni le trimite ca să ne pedepsească pentru păcatele noastre. Și ne-au lovit pe amîndoi: și pe mine, și pe tine. Bietul nostru pămînt!” Țăranul plecă ochii încruntați și spuse: „Sînt pămînturile muntelui, muntele și le-a luat înapoi”.

Bucătăreasa Carmela deschidea din vreme-n vreme porțița cuptorului, ca să mai întoarcă în cratiță cartofii noi cu roșii și cu ceapă, continuînd să nu-l ia în seamă pe țaran. Cînd stăpînul îi dădu ordin să aducă o sticlă cu vin, se supuse fără să scoată un cuvînt.

În pauza care se ivi în așteptarea vinului, țăranul întorse capul spre plită, pironindu-și ochii pe porțița cuptorului. Din cuptor ieșea, des ca un abur ce se împrăstia în toată bucătăria, mirosul cartofilor rumeniți cu roșii și cu ceapă, un miros care-i răscolea stomacul și făcea să-i tremure mîinile înnegrite. Stătea așa și se uita țintă la porțița cuptorului, cu ochii încetoși și nările aduimcînde. „Bea un păhărel, Pasquale”, se auzi glasul lui don Mario. Țăranul se întoarse. „Sănătate” — spuse el cu o voce stînsă și, după ce ridică în sus paharul, îl bău pînă la fund.

Boierul și țăranul rămăseseră în picioare. „Dar ia spune-mi — întrebă don Mario amintindu-și de o chestiune importantă — cît de înaltă e lava pe pămîntul nostru?” Țăranul încrunță sprîncenele. „Optzeci, nouăzeci de centimetri, chiar un metru pe alocuri...” spuse țăranul. „Optzeci, nouăzeci de centimetri...” repetă în sinea sa don Mario, căutînd să scotească pe cap cîți metri cubi de lavă îi acoperiseră acel petic de moșie. „La anu' o să sădăm pini” — continuă el, tot în sinea lui. Așa era obiceiul: cînd pămîntul era acoperit de lavă, se sădeau pini; rădăcinile zdravene ale arborilor spărgeau încetul cu încetul piatra, care pe urmă era vindută pentru pavatul străzilor; după vreo treizeci de ani, ieșea din nou la iveală pămîntul, iar trunchiurile pinilor aduceau cîștig bun din vînzarea lor pentru lemnăria de pe șantierul din golf. Don Mario știa bine toate astea, dar își aduse iarăși aminte de țaran și se simți vinovat că se gîndise tocmai atunci la profitul pe care i-l aducea lui erupția vulcanică. Oftă de două sau de trei ori, încercînd să găsească cîteva cuvinte pentru țaran. Dar nu izbutea decît să repete: „Pedeapsă cerească... ne-a lovit pe amîndoi... Trebuie să îndurăm cu resemnare...”

„Dragă Pasquale, tu ai fost întotdeauna un țaran de treabă — spuse deodată — și vreau să-ți fîgăduiesc și uite, las scris în testament pentru ca fiii mei să respecte această dorință a

mea, vreau să-ți fîgăduiesc astăzi că o să te întorci pe pămîntul acela cînd lava... pinii... doar ești tînăr...” Don Mario se încurcă, roti ochii prin bucătărie, și-i opri asupra cratiței roșii de aramă, ca să nu se uite în ochii țaranului. Țăranul tăcea, cu ochii în pămînt. Bucătăreasa deschise cuptorul ca să mai învîrte cartofii cu roșii și cu ceapă. „Unde-ai să găsești de lucru acu?” — întrebă șovăind don Mario. Tu ești un țaran de treabă, ești voinic, ești tînăr, ai să găsești de lucru cît lumea...”

Se gîndise să-l trimită pe o altă moșie; dar ce să faci cu țaranii care se aflau deja acolo? Pe de altă parte, soția îi interzisese categoric să facă așa ceva. „Prin partea locului — spuse țăranul — nu găsești de lucru, mai ales acu”, cînd muntele și-a luat înapoi atîtea pămînturi. „Nu! De ce să vorbești așa? — îl muștră don Mario. De lucru ai să găsești cît lumea. Dacă începi să vorbești așa de pe acu”, apoi să știi că apuci o cale greșită”. Țăranul plecă ochii și-și încruci fruntea. Mirosul care răzbătea din cuptor îi răscolea stomacul; cu o mîna își trase în sus pantalonii care îi cădeau de pe oasele slabe ale soldurilor. „Și-așa, dragă Pasquale...” spuse oftînd don Mario. Țăranul ridică capul în sus: înțelese că nu mai are ce căuta acolo. „Bună ziua, stăpîne” — spuse el simplu. Don Mario mai oftă o dată. „Și nu-ți pierde cumpătul. Dumnezeu a vrut să ne trimită pedeapsa asta, tot el o să ne-o ia... De lucru găsești tu, fii pe pace, ai să vezi tu, ai să vezi...” Dădu să plece cam nehotărît din bucătărie, iar țăranul merse după el.

Coridorul era întunecos; se strînsese înăuntrul lui mirosul cartofilor rumeniți. „Și-așa, dragă Pasquale...” — spuse din nou don Mario, cu mîna pe clanța ușii. „Bună ziua, stăpîne” — se auzi din umbră glasul țaranului. „Iar tu să-ți păstrezi neîntinată cinstea. De lucru ai să găsești tu, fii pe pace, ai să vezi...”

După ce închise ușa, don Mario rămase nedumerit. Mașinal își băgă mîna în buzunarul cu portofelul. „Să-l chem înapoi? Să-i dau cele zece mii de lire?... Cinci mii?... O mie?... se întreba el. De ce nu mi-a cerut nimic? I-a fost rușine... Faptul că țăranul nu-i ceruse nimic, îl tulbura acum; se simțea cam dezamăgit că nu putuse să facă mărinimosul gest. „Da — continua el — se gîndesc — dar dacă el singur nu mi-a cerut nimic, înseamnă că în conștiința lui e limpede că nu-i datorez

nicim... Cine știe cîți bani o fi pus deoparte în anii ăștia... și doar erau banii mei... Chiar așa, măcar gîndul de a cere și tot îi avea cînd a venit aici. Dar conștiința lui n-a lăsat cuvintele să-i ajungă pe buze... Asta-nseamnă că o fi pus deoparte la bănet... Nu i-am mai urcat arenda cam de multșor și doar produsele se vindeau scump... Pămîntul și l-a luat muntele înapoi, spui tu... Nu vreau să spun nimic, nu vreau să judec, dar poate într-adevăr asta-i pedeapsa cerului, pentru cine-și fură stăpînul... E u la anu' am să sădesc pini, cel de sus n-are nimic cu mine, vezi? Să sperăm că lava-i bună, compactă, că-i piatră și nu spumă. De cum s-o răci, ne-om duce să vedem...”

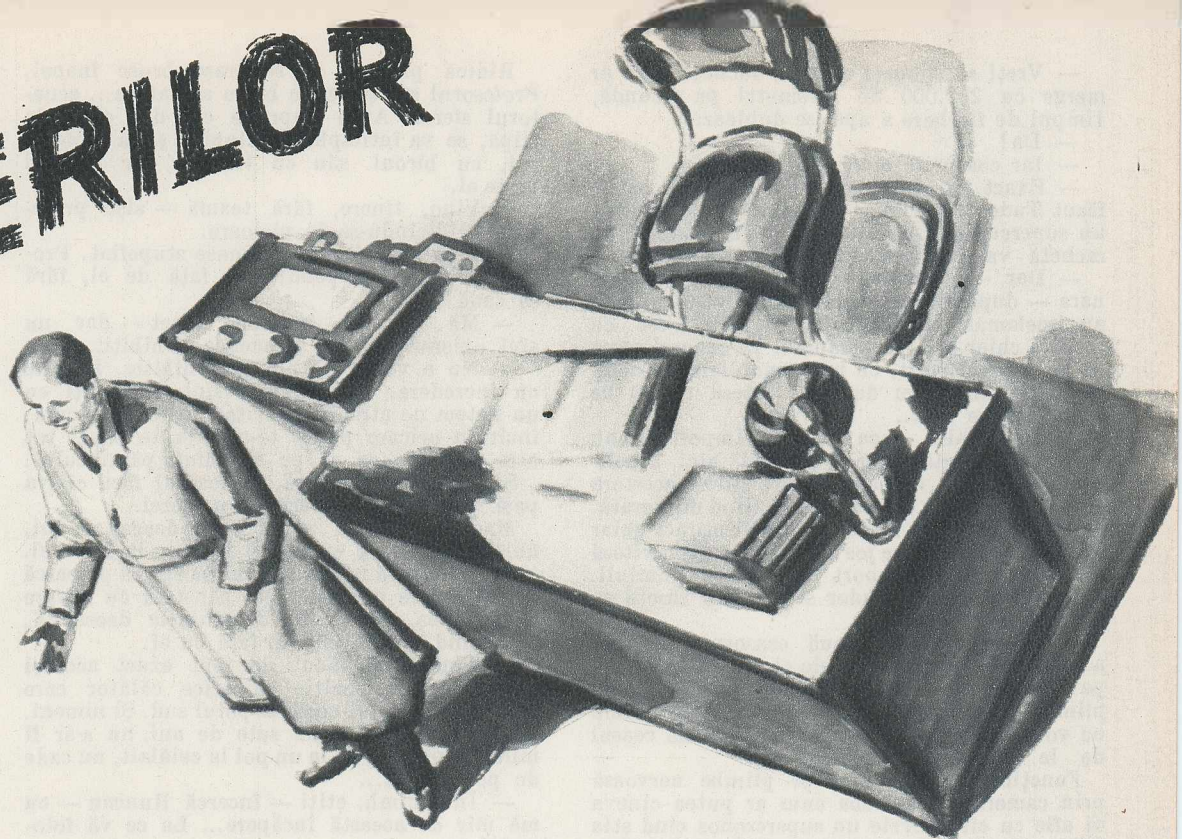
În romînește de Despina MLADOVEANU

Insula INTÎRZIERILOR

SCHIȚĂ
ȘTIINȚIFICO-FANTASTICĂ

de Valentin DALGO

Ilustrații de Nichi POPESCU

(Urmare din numărul trecut)

Se urcară în lift și urmărirea din nou formele curioase pe care le împrumutau obiectele, în timp ce coborau. Ajunși jos, se grăbiră spre televizofon. Nu mult după ce pendula din perete bătu ora 13, pe ecranul televizofonului apăru un cercetător al Institutului Astrocronometric care spuse:

— Ora exactă: 12 și 5.

— De ce răspundeți atât de târziu la întrebările cetățenilor? — izbucni revoltată Silvia. Cu toate că observația era făcută pe un ton destul de iritat, cercetătorul din cadrul ecranului rămase impasibil și zîmbitor.

— Degeaba îi faci observație — interveni Runcan. El nu e cu nimic vinovat: a răspuns foarte prompt...

Silvia nu înțelege dar nu-l întrebă nimic. Simțea că în curînd el îi va spune tot ce gîndește și ce presupune. Și într-adevăr, așezîndu-se și aprinzîndu-și o țigară, Runcan începu:

— Cred că am dat de firul misterului... Vezi dumneata? După părerea mea toate zăpăcelile astea țin de o singură problemă: viteza luminii.

Deși hotărîită să asculte școlărește totul și de-abia la urmă să-i ceară eventual explicații, Silvia nu se mai putu stăpîni:

— Viteza luminii? Nu-nțeleg ce legătură are...

Dar Runcan era prea concentrat ca să-i mai dea ascultare.

— Cred că pe această insulă viteza luminii a fost extraordinar de mult micșorată. Probabil că a fost redusă de la 300.000 km/sec. la numai 30 km/oră. Da, așa trebuie să fie — numai așa se poate explica, bunăoară, de ce a întîrziat atât de mult răspunsul la televizofon. Ți-amințești? Cînd am întreat ora, acele pendulei erau la 11 și 5. Cînd ne-a fost comunicată, pendula arăta 13 și 5, iar în momentul cînd institutul a răspuns, era ora 12 și 5...

— Da. — Silvia se gîndi o clipă apoi urmă — Dar nu pricep de unde ai și dedus cu cît anume a fost redusă viteza luminii...

— Cum să-ți explic? Mi-am amintit că frînarea helicobilului meu s-a produs la vreo 30 km de centrul insulei. Deci aceasta e raza pe care se petrec perturbările... Or, dat fiind că această distanță a fost străbătută dus-întors în două ore de către undele herțiene pe baza cărora se transmit imaginile și sunetele televizofonice, și care au în mod normal aceeași viteză ca și lumina, rezultă tocmai cei 30 kilometri/oră despre care ți-am pomenit. Înțelegi?

Silvia clătină din cap. Runcan se apropie de ea:

— Cum să fiu mai clar? În mod normal undele herțiene, am spus, au o viteză egală cu cea a luminii: 300.000 km/sec. Depășind limita zonei buclușe a insulei, undele au avut și la ducere și la întoarcere această viteză. Ca urmare, ele au străbătut spațiul continental într-un timp foarte scurt, așa încît acest timp nu-l mai punem

la socoteală. Reiese dar că întîrzierea a fost realizată pe întinderea zonei cu bucluc. Or această zonă, am spus, se întinde pe o rază de 30 km, judecînd după locul defectării helicobilului meu. Undele au străbătut deci în două ore distanța de 30 km, dus-întors (60 km). Acum e clar, nu?

Fata trebui să recunoască că Runcan era un bun pedagog. Înțelesese într-adevăr explicația lui, dar pe ea o frămînta în primul rînd problema helicobilurilor. Doar era reprezentanta uzinelor de helicobile. Și nu înțelegea ce legătură aveau ele cu reducerea vitezei luminii la 30 km/oră. Curînd îi puse lui Runcan această problemă. Și răspunsul, explicația lui fu atât de simplă, încît Silviei nu-i veni să creadă:

— Cred că știi că viteza cea mai mare pe care o pot atinge corpurile în univers nu poate depăși viteza luminii... Aceasta, potrivit teoriei relativității a lui Einstein. Deci helicobilele d-tale nu pot depăși în cazul nostru 30 km pe oră... Simplu, nu?

— Vasăzică... asta ar putea fi — spuse fata. — Dacă am putea stabili cu precizie că acesta e motivul pentru care helicobilele merg cum merg, ar fi minunat. S-ar dovedi în sfîrșit că uzina noastră este nevinovată.

Funcționara, care ascultase tot timpul cu atenție discuția dintre Runcan și Silvia nu părea totuși mulțumită de explicații. Ba mai mult: zîmbea mereu neîncrezătoare și într-un târziu, întrebă, nu fără ironie:

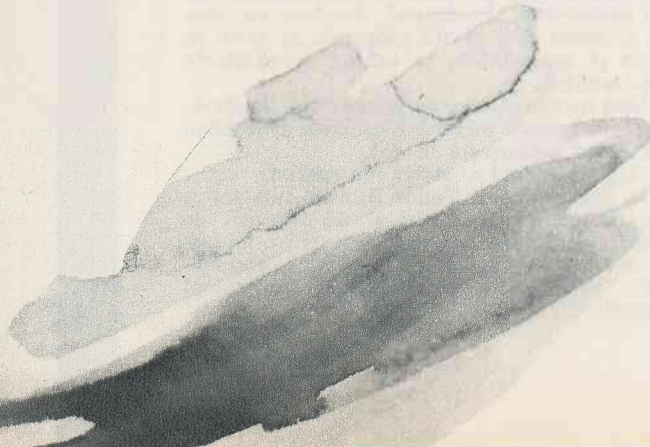
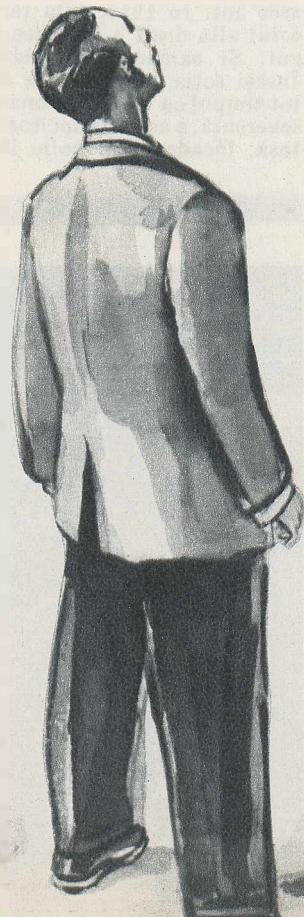
— Doar n-o să-mi spuneți că și supercronosurile întîrzie pentru că secundarul nu poate depăși viteza luminii...

Runcan era cît pe-aici să izbucnească, dar la rugămintea pe care o citi în ochii fetei, se stăpîni și spuse:

— Într-adevăr, și aici, în istoria cu supercronosurile, și-a băgat coada teoria relativității, dar în alt chip... Gîndiți-vă la helicobilul nostru. Între viteza lui și viteza luminii există un raport care reprezintă elementul hotărîtor în problemele relativității. Ei bine, cu cît acest raport e mai mare, cu atît fenomenele ce se petrec în helicobil își încetinesc ritmul.

— Cum adică? — întrebă funcționara puțin zăpăcită.

— Așa. Cînd viteza helicobilului este foarte mică față de viteza luminii, aceste fenomene nu se pot observa. Dacă pentru a fierbe acasă un ceainic cu apă îți trebuie, de pildă, două minute — în helicobilul nostru ți-ar trebui puțin mai mult, dar cu o cantitate de timp atât de mică, încît nu se poate măsura. Pe o rachetă însă care s-ar mișca cu o viteză de 200.000 de kilometri pe secundă, timpul respectiv ar ajunge de aproape 4 minute. Același lucru se petrece și cu ceasurile...

— Vreți să spunei că pe o rachetă care ar merge cu 200.000 de kilometri pe secundă, timpul de fierbere a apei se dublează?

— Da!

— Iar ceasurile merg mai încet?

— Exact, ai înțeles perfect — spuse satisfăcut Tudor Runcan. — În timp ce pe pământ un supercronic înregistrează două secunde, în rachetă va înregistra numai o secundă.

— Dar — continuă nedumerită funcționara — după câte știu nici unul dintre cei care au reclamat ceasornicele nu călătoresc cu rachete chiar atât de... rapide. În general merg pe jos sau cel mult, cu helicomobilele. Și acestea, ați văzut, nu depășesc viteza de 30 de kilometri pe oră...

— Intocmai... Ceea ce este important nu e viteza absolută, cum se întâmplă aici, a helicomobilelor, ci raportul dintre viteza acestora și viteza luminii. Viteza luminii fiind micșorată, acest raport va fi foarte mare. Și atunci chiar oamenii care merg pe jos ating pe insulă o viteză considerabilă în raport cu viteza luminii.

Spunând acestea Tudor scoase din caseta sa două supercronicosuri.

— Privește aceste două ceasornice! Arată aceeași oră. Ia unul din ele și pune-l la mână; pe celălalt să-l lăsăm aici, pe masă. Acum plimbă-te cinci minute prin cameră. Între timp eu voi calcula cu cât va rămâne în urmă ceasul de la mîna dumatilă...

Funcționara începu să se plimbe nervoasă prin cameră. Se întreba cum ar putea cineva să afle cu cât întârzie un supercronic când știa foarte bine că fiecare ceas mergea pe insulă... după capul lui.

Tudor Runcan făcu în acest timp câteva calcule, apoi spuse:

— Te poți opri. Supercronicosul de la mîna dumatilă a rămas în urmă cu 15 secunde. Așa e?

Se uită la cele două ceasornice.

— Cu 16! — strigă funcționara.

— Se poate să mă fi înșelat. Ori ai mers mai repede decât am presupus, ori viteza luminii este mai mică decât cea pe care am dedus-o eu. În orice caz sînt convins că am dreptate...

— Toate sînt bune — spuse Silvia vînd să încheie discuțiile acelea a căror utilitate practică n-o mai vedea — dar nu rezolvă problemele noastre. Ce facem cu helicomobilele și cu supercronicosurile?

— În ce privește helicomobilele nu văd nici o soluție — răspunse Runcan ridicînd din umeri. Orice le-am face nu vor putea depăși viteza luminii. Dar pentru călători, aceasta nu are nici o importanță. Deoarece dacă viteza helicomobilelor se micșorează foarte mult, nu trebuie să uiți că și distanțele devin mult mai scurte. Astfel că, final, călătorii nu întârzie de fapt. Îți amintești doar că atunci cînd mergeai pe șosea, clădirile îți apăreau subțiate, iar distanțele dintre stîlpii kilometrici mult mai scurte decât distanțele cu care sîntem obișnuți pe continent. Această scurtare a distanțelor compensează micșorarea vitezei... În schimb — spuse Tudor — pentru ceasuri trebuie neapărat să fac ceva. Și mi se pare că știu ce trebuie să fac... Dar pentru asta trebuie să mă consult cu profesorul Manciu... Și la el nu se poate intra... Dar știi ce? O să-i trimit o scrisoare o dată cu materialele destinate laboratoarelor. Vreți să-mi arătați unde este stația de încărcare?

Funcționara îl conduse la subsol, de unde pornea lift-trenul transportor. Rămas singur, Runcan privi atent în jur. Nu departe se afla o platformă mare pe care o serie de benzi transportoare automatizate aduceau materialele direct în lift-tren. Acesta era alcătuit dintr-un lanț neîntrerupt de cabine spațioase, iar încărcarea se făcea din mers.

Runcan prinse un moment prielnic și sări într-o cabină. Deîndată ce trecu dincolo de rampa de încărcare cabina se închise ermetic. Tînărului i se păru că se scufundă într-un abis. Lipsa de aer îl sufoca și curînd își pierdu cunoștința. Cînd se trezi se afla culcat pe jos, într-o imensă cabină sferică, inundată de lumină.

— După cum văd, tinere, îți place să călătorești clandestin... Ai fi putut însă să ajungi... antimaterie.

Era vocea profesorului Manciu, dar Runcan nu văzu pe nimeni.

— Sper că tratamentul pe care ți l-am aplicat te-a restabilit complet — auzi din nou — Te poți ridica... Acum apropie-te...

Ridică privirea și se trase brusc înapoi. Profesorul stătea la un birou așezat pe... ecuatorul sferei. Avea impresia că, din clipă în clipă, se va întîmpla inevitabil și că profesorul, cu biroul său cu tot, se vor prăbuși peste el.

— Vino, tinere, fără teamă — zise profesorul, ridicîndu-se în picioare.

De astă dată Runcan rămase stupefiat. Profesorul stătea perpendicular față de el, fără să cadă!

— Mă iertați — îngăimă încet — dar nu sînt obișnuit să fac asemenea exhibiții...

— Nu e vorba de nici o exhibiție. Pășește cu încredere. Pereții sferei sînt prevăzuți cu un sistem de atracție gravitațională exterioară, încît în oricare punct te-ai afla, te simți tot atît de bine ca și pe suprafața pămîntului.

Și ca să-l convingă, profesorul făcu cîteva pași spre partea superioară a sferei.

Manciu se afla acum exact deasupra lui, numai că stătea cu capul în jos, față de el.

Ca să nu pară fricos, tînărul începu să pășească cu grijă spre profesor. Dar constată cu mirare că nu avea nici un fel de senzație deosebită. Și curînd se află față în față cu el.

— Tinere, ai făcut de fapt exact aceeași schimbare de poziție ca orice călător care pleacă de la polul nord, la polul sud. Și nimeni, nici chiar acum două sute de ani, nu s-ar fi mirat că plecînd de la un pol la celălalt, nu cade de pe pămînt...

— În schimb, știți — încercă Runcan — eu mă mir de această încăpere... La ce vă folosește?

Profesorul privi cu mîndrie sfera aceea ciudată:

— Aici îi obișnuiesc pe navigatorii mei interastrali cu cabina rachetei pe care o construiesc. În ea voi crea un sistem de atracție gravitațională exterioară, asemănător cu cel în care ne aflăm...

Aici profesorul se opri, se încruntă și-și privi lung interlocutorul:

— Trebuie să mărturisesc că n-am nici cel mai elementar tact... Îți spun dumatilă toate aceste lucruri și nici nu știu măcar cine ești...

Jenat, Runcan îi povesti scopul venirii sale pe insulă, presupunerile sale cu privire la reducerea vitezei luminii și dorința de a-l vedea și a-l consulta.

— Îmi plăci, tinere — spuse profesorul. Deducțiunile dumatilă sînt foarte logice. Am creat pe insulă această situație, în același scop în care am construit și cabina: navigatorii interastrali trebuie să se obișnuiască cu fenomenele care se întîmplă, în cazul cînd vor călători cu viteze apropiate de viteza luminii.

— Dar cu ce vor măsura timpul? — întrebă cu îngrijorare Runcan ceea ce îl frămînta cel mai mult.

Profesorul rămase pe gînduri.

— Într-adevăr, la problema aceasta nu m-am gîndit. Trebuie să recunosc că ceasornicele lor vor funcționa alt fel decât cele de pe pămînt și asta ar fi, e drept, o chestiune destul de neplăcută...

— Eu — spuse Tudor — vă propun un sistem de ceasornic care să corecteze această întârziere. Va fi un cronotachimetru. Aparatul va înregistra simultan timpul din rachetă și viteza rachetei, și va face automat corecția timpului, ținînd seama de legile relativității...

— Ideea nu e rea — conchise gînditor profesorul — Dar știi? pentru a-ți putea da răspunsul definitiv trebuie mai întîi să văd cum funcționează cronotachimetru. Dacă întreprinderea dumneavoastră poate să fabrice cîteva n-aș putea fi decât mulțumit...

Curînd după ce Runcan făgădui să-i aducă în cel mai scurt timp primele cronotachimetre, își luă rămas bun. Profesorul deschise un chepeng al sferei și-și invită oaspetele să intre în propria și confortabila sa cabină de călătorie a lift-trenului.

Cabina începu să urce cu viteză cînd, deodată, se auzi un zgomot metalic îngrozitor și Runcan simți că se prăbușește în gol.

— Un accident! — strigă el speriat.

...În acel moment, Tudor Runcan, un pasionat constructor de ceasuri și un tot atît de pasionat cititor de povestiri științifico-fantastice, se trezi constatînd că, în timpul „accidentului”, zvîrlise de pe noptieră ceasornicul deșteptător...

PREMIERE

PREMIERĂ PE ȚARĂ

Nu demult, s-a anunțat o „premieră pe țară” la un teatru din regiune, Teatrul de Stat din Baia Mare. Faptul a ajuns obișnuit; expresia — așijderi. Impresia nu mai e puternică, fiindcă nu mai este chiar atît de nouă. Și, totuși: cînd oare, în trecut, s-a mai pomenit „premieră pe țară” la Birlad sau la Turda? M-am dus la premiera piesei tînărului autor Ludovic Bruckstein, din Sighet, *Intoarcerea lui Cristofor Columb*, ca la o manifestare obișnuită zilelor noastre. Dar sînt silit — cu plăcere silit — să recunosc că m-a prins entuziasmul pentru spectacolul acesta proaspăt, zvîcnind de tinerețe.

Mă rog, piesa nu e desăvîrșită, are inadverențe, are lungimi, are goluri. Se simt, cînd și cînd, dar puternic, unele influențe livești. Dar vă întreb: nu e prea de ajuns cînd un tînăr autor dovedește din plin că are talent? Că, dacă n-a dat încă o operă solidă, făgăduiește să dea? Și apoi: cînd un mînunchi de tineri interpreți îmbrățișează cu căldură textul tînărului autor și creează un spectacol interesant, nu e prea de ajuns? Eu unul declar cu tărie că asemenea spectacol mă satisface, chiar dacă spiritul meu critic nu-i cu desăvîrșire anihilat.

Nu-i necesar să relatăm în amănunțime subiectul piesei. Ne mulțumim a aminti că e vorba de plecarea, în 1938, a unui tînăr muncitor în America, atras de legendarul miraj al posibilităților fabuloase de cîștig din noul continent. Se înțelege că legenda rămîne legendă și fabulosul, fabulos, iar tînărul, mistuit de dorul patriei și dezamăgit de cele trăite acolo, se întoarce în țară după zece ani. În 1948, fața țării e cu totul alta decât o cunoștea pribeagul. Și oamenii sînt schimbați. Însăși soția lui, deși l-a așteptat tot timpul cu o impresionantă perseverență, e acum muncitoare fruntașă, încadrată în noile idealuri.

PREMIERE... PREMIERE...

Unul dintre prietenii săi a ajuns director de întreprindere. Alt prieten prezintă și el o surpriză: s-a lăsat momit de o viață ușuratică, i-a vîndut dușmanului conștiința și lunecă vertiginos spre destrămarea care-l va duce la sinucidere. Pe scurt, se desprinde repede din acțiunea piesei cum victimele modului de viață și mentalității burgheze se prăbușesc lamentabil și cum triumfă ideea muncii cinstită în noile condiții ale unei societăți socialiste, chiar la începuturile ei.

În majoritate, personajele sînt bine construite și unele sînt pitorești. Tinerii interpreți — toți de talent — ne-au convins, prin trăire, că sînt oameni vii. Nu ne îngăduie spațiul să ne oprim la fiecare în parte. Ar fi nedrept să nu însemnăm aici măcar numele celor care au susținut piesa: Ioana Rodica Dianu, Pușa Protopopescu, Liana Sandra Popescu, Ion Simionie, Ion Săsăran, Ion Uță.

Asupra unui singur interpret va trebui totuși să stăruim o clipă. E vorba de proaspătul absolvent al Institutului de teatru, anume *Emil Reus*, al cărui joc, surprinzător de matur, aproape savant, deși trăit în adîncime totodată, ne determină să-i prevedem o frumoasă carieră artistică. Sensibilitate și lozare, desfășurare largă și concizie, interiorizare și abilitate — iată atîtea calități actoricești la un tînăr element, care ne-au captivat. Îi dorim să nu cadă în meșteșugărie și afirmația pe care o facem aici — că e vorba de apariția unui nou și dotat actor — nu va fi dezmințită.

Păcat că la virtuțile acestui spectacol nu se poate adăuga și calitatea decorului. El nu exprimă nici ideea piesei, nici nu sugerează măcar locul în care se desfășoară acțiunea. Regia (Petre Meșle) se mîndrește a fi participat la concepția decorurilor, după cum ne mărturisește într-un articol din program. Dar mîndria e lipsită de lemei. De altfel, regia — îndeobște la locul ei — a încărcat textul cu amănunte inutile și dăunătoare.

Piesa va fi în curînd prezentată și la București, pe scena Teatrului Muncitoresc C.F.R. Dorim teatrului bucureștean cel puțin același succes pe care l-a obținut tînărul teatru de la Baia Mare.

UN EXAMEN

Recenta premieră a Teatrului de Stat din Orașul Stalin cu puternica dramă romantică „Mascarada” de Mihail Lermontov a constituit un examen pentru tînărul regizor Ion Simionescu.

Piesa prezintă serioase dificultăți pentru un regizor mai încercat, cu mai multă experiență de viață și experiență artistică, dar mi-te pentru un tînăr în ale meseriei. Ea constituie temelia unui spectacol de mare montare. Din cele 10 tablouri, unul se desfășoară într-un salon transformat ad-hoc în club de cartofori, altul la un bal mascat, altul la o serată intimă în „lumea bună”. Deși personaje importante — afară de cele două principale — sînt numai cinci, distracția e foarte numeroasă, deci pretinde regizorului să știe a mînu-i un ansamblu numeros și a diferenția tipurile. Costumația — de epocă — cere varietate, bogăție, ținută. Stilul de joc este stilul romantic, stilul anilor 1820-1840, anii de la Byron pînă la Musset, cu ceva în plus și specific: aristocrația rusă de pe vremea țarului Nicolae I. Și toate converg spre un singur țel — ilustrarea conținutului de idei al piesei și anume: destrămarea vieții în condițiile unei existențe lipsite de ideal.

A alege pentru calificare ca regizor o asemenea piesă și a o monta pe o scenă nu tocmai spațioasă și nu îndeajuns de bine utilată — este un act de curaj. Curajul șade bine totdeauna tineretii. Cu o singură condiție: să nu fie o depășire de forță, un salt care duce la frîngerea gîtului.

Ne grăbim a spune că tînărul curajos Ion Simionescu nu și-a frînt gîtul. Dimpotrivă, el și-a trecut examenul, după părerea noastră,

„REȚETA FERICIRII”

Într-un registru grav, dar amintind pe autorul „Mielului turbat” în unele momente de savuros comic de caracter, Aurel Baranga oferă, în piesa-i reprezentată de Teatrul Național, o „Rețetă a fericirii”. E un spectacol în care, vorbindu-se și despre un adulter, și despre o sinucidere la care a ajuns un om cinstit în urma unei odioase calomnii, dar și despre dragostea curată — autorul își asigură eficiența educativă a piesei printr-o intrigă vie, prin creionarea unor caractere interesante. O distribuție valoroasă, o regie inteligentă și rafinată (Mărietta Sadova) contribuie la realizarea unui spectacol de succes. În fotografie: Radu Beligan și Irina Răchițeanu într-o scenă din piesă.

cu o notă destul de bună. Spectacolul său este un spectacol de frumoasă ținută, vorbind în general, iar în ce privește unele amănunte, ele ne vorbesc despre un regizor de talent, care știe ce vrea, care are fantezie și care gîndește.

Cu toate acestea, ar fi greșit să nu i-o spunem: tinerele sale forțe au fost depășite de dificultățile spectacolului. Și nu numai de dificultăți, ci și de ispitele pe care le prezintă.

Așa, tînărul regizor s-a lăsat ispitit de tabloul balului mascat. Tabloul acesta (tabloul II) este esențial pentru înțelegerea intrigei întregii drame. Dacă nu înțelegem nimic din acest tablou — și restul piesei ne rămîne neînțeles. Or, aici e vorba de bal mascat, de mascaradă. Deci, muzică, dans, costum, mască. E ispititor. În felul acesta, ceea ce este cadru, tînărul regizor a luat drept esență. Și a înecat drama în cotilion. Textul este acoperit, replicile sînt frînte de orchestră și cadrul. Ceea ce a urmat a devenit aproape neînțeligibil. Măiestria stă aici în a reda atmosfera și mișcarea „folâtre” a mascaradei fără a se îneca textul. Această măiestrie i-a lipsit lui Ion Simionescu. Pentru un tînăr, nici nu este de mirare.

Apoi — e vorba de un „apoi” care este tot atît de bine un „mai

întii și-ntii” — trăirea intensă, exagerată, a sentimentelor, vilvătaia lăuntrică, incandescenta pasiunilor — într-un cuvînt: patosul romantic cu totul caracteristic marelui poet — au lipsit și ele sau, în cel mai bun caz, au avut o surdină inexplicabilă. Și nu fiindcă interpretii — e vorba, firește, cu precădere de interpretii principali: Emil Siritinovic și Vally Voiculescu — ar fi fost incapabili să redea acel patos. Ci fiindcă regizorul n-a venit să adauge și să ajute cu anume mișcare, anume pauze, anume tonalități etc. De exemplu: dacă putem accepta ușor, ca pe un simbol, jocul de umbre pe pereți, nu tot atît de ușor acceptăm ca „Necunoscutul” — personaj care poartă ura și setea de răzbunare în sufletul său împătimit — să treacă prin scenă în adevăr ca un necunoscut.

S-ar părea că se întîmplă aici un lucru straniu: să fii tînăr — cum e regizorul Ion Simionescu — și să nu poți exprima patosul romantic! Și, totuși, nimic nu-i straniu. Fiindcă tînărul își trăiește sentimentele, nu le exprimă. Exprimarea justă vine mult mai tîrziu. Bineînțeles, afară de unele — puține, dar mari — excepții. Cum a fost însuși Lermontov.

Lascăr SEBASTIAN

FEERIA „CSONGOR ȘI TÜNDE”

Acțiunea se desfășoară din plin. Înfrînat, Csongor gonește drăcușorul care l-a tras pe sfoară. Un salt puternic, și... un strigăt desperat se aude de pe scenă. Regizorii rămîn muți de uimire: strigătul acesta nu figura nicăieri în caietul de regie. Nici autorul nu-l prevăzuse. Ce s-a întîmplat? Fără să fie chemați, fără ca să le fi venit rîndul, toți actorii năvălesc spre locul de unde s-a auzit strigătul...

Deși n-au trecut nici patru zile de cînd, la repetiția amînită de la Teatrul Seculesc de Stat din Tg. Mureș, unul dintre interpretii principali — Csorba András (Csongor) — și-a fracturat piciorul, totuși premiera a avut loc. De atunci, în fiecare seară, cea mai frumoasă feerie a dramaturgiei maghiare, „Csongor și Tünde”, (epopee a dragostei puternice în care, înfruntînd urgile provocate de răufactori, trecînd prin nenumerate peripeții, eroul Csongor își găsește în

sfîrșit fericirea alături de frumoasa Tünde), atrage săli arhipline.

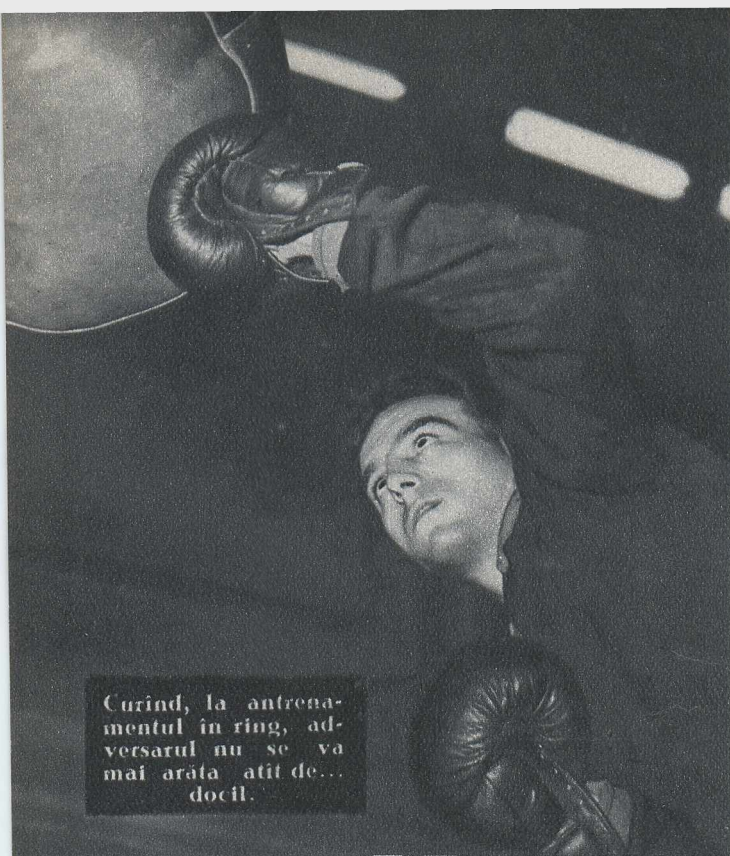
Eroii principali — Csongor și Tünde — (interpretati de Lavolta Károly, căruia îi revine meritul de a fi învățat rolul în cîteva zile, și de Szamosy Kornelia) sînt urmași în cursul întregii acțiuni de credincioșii lor slujitori Ilma și Balga (Szabó Duci, și, respectiv, András Marton, artist emerit al R.P.R.), oameni simpli cu un puternic simț al realității.

Respingînd caracterul mistic al montărilor de odinioară, regizorii Hunyadi András și Gergely Géza au procedat just imprimîndu-i doar vrăjitoarei Mirigy (urmînd astfel cu fidelitate concepțiile autorului) răutate, fătărnicie și mișelie, și făcînd din cei trei drăcușori, niște mici făpturi caraghioase dar în același timp simpatice. Merită elogii tînăra actriță Tanaí Bella care, chiar dacă facem abstracție de uriașele eforturi fizice pe care le necesită rolul vrăjitoarei, a izbutit jocul cel mai artistic din încă scurtă ei carieră.

Ștefan IZSÁK

Drăcușorul și vrăjitoarea din feeria „Csongor și Tünde”.

NE PREGĂTIM PENTRU FESTIVAL

Curînd, la antrenamentul în ring, adversarul nu se va mai arăta atît de... docil.

„Ne vom revedea la Festivalul de la Moscova! — Cu aceste cuvinte ne-am despărțit de prietenii dragi pe care ni i-am făcut cu prilejul minunatelor zile petrecute la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Varșovia. Nu voi putea uita niciodată însuflețitele întreceri care au adunat, pe terenurile de sport de pe malurile Vistulei, sute și mii de tineri din toate colțurile lumii. De aceea, cu gîndul la Moscova, ne pregătăm acum cu entuziasm în vederea concursurilor de selecție, ce vor desemna pe componenții loturilor noastre sportive care vor participa la întîlnirile internaționale sportive prietenești din cadrul celui de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților”.

Aceste relatări ni le-a făcut Eugenia Metopadov, jucătoare în echipa de volei a asociației Dinamo, cu puțin înainte de începerea antrenamentului. Era o zi caldă de primăvară și cerul senin, soarele și mai cu seamă apropierea concursurilor de selecție în vederea Festivalului de la Moscova adunaseră pe terenurile din parcul sportiv Dinamo sute de tineri.

tență în regim de viteză și pentru sudarea echipei”.

Dar n-a putut să zăbovească mai mult cu noi. Antrenorul i-a chemat să exerseze „schimburi” de ștafetă. Pornesc în viteză Prisiceanu și Wiesenmayer — preiau ștafeta Stoenscu și Kadar. Totul se face în mare viteză. Suficient timp însă, ca de după gard, fotoreporterul nostru să declanșeze aparatul.

Și în timp ce componenții ștafetei sudează echipa la preluarea schimburilor, pe covorul verde de gazon se antrenează fotbalștii; iar Ilie Savel și Ștefan Mihali fac ultimele ture de pistă pentru încălzire.

PE POLIGONUL DE TIR ȘI ÎN SALA DE GIMNAS- TICĂ

În drum spre poligonul de tir, trecem pe lângă terenurile de baschet și volei. Un număr mare de băieți și fete de la „Tînărul Dinamovist” au venit să se inițieze în tainele acestor frumoase discipline sportive. Tăpșanul verde de lângă stadion s-a transformat și el într-un teren de antrenament. Aici se pregătesc elevii de la Școala profesională metalurgică. Ei vor să fie cu toții prezenți la startul întrecerilor din cadrul Spartachiadei de Vară a Tineretului, care vor începe curînd.

„Vrem să obținem rezultate dintre cele mai bune la spartachiadă — ne spune Lucian Ciutacu — întrucît s-a anunțat că 20 dintre cei mai valoroși participanți la această competiție vor face parte din delegația tineretului nostru la Festivalul de la Moscova”.

La poligonul de tir aceeași intensă activitate. Alături de trăgătorii frunțași au venit aici zeci de tineri — schimbul de

miine al tirului nostru de performanță.

Sala de gimnastică a devenit neîncăpătoare pentru secțiile care se antrenează aici, în această după-amiază. Sînt prezenți la antrenament: boxerii, luptătorii și gimnastele. Din colțul ringului, antrenorii Constantin Nour și Ion Popa îndrumă și supraveghează pe valoroșii lor elevi: Constantin Dumitrescu, Dumitru Ciobotaru, Ghețu Velicu și ceilalți protagoniști ai îndrîjitelor disputate din cadrul marilor reuniuni pugilistice.

„Concursurile de selecție pentru Festivalul de la Moscova — ne spune maestrul Ion Popa — au sporit ambiția tuturor. Aproape că niciodată nu i-am văzut pregătindu-se cu atîta ardore. Vor cu toții să continue victoriile de la Melbourne ale lui Linca, Dobrescu, Negrea și Dumitrescu”.

Gimnastele lucrează la sol, birne și paralele înegate. Dintr-un colț răsună lin acordurile pianului. Atrăși de frumusețea exercițiilor nu am putut să nu zăbovim cîteva minute. Pentru a o urmări pe Anica Țicu.

S-A ÎNSERAT

Ultimele pîlpîiri ale zilei se sting în purpura asfințitului. Pe nesimțite, pe terenurile de sport din parcul Dinamo se așterne liniștea. Grupuri de sportivi și sportive ies pe poarta stadionului. Dar activitatea nu a încetat. În sala de gimnastică și-au început antrenamentele jucătoarele de volei. Urmărindu-le cu cîtă însuflețire se pregăteau, în minte ne-au revenit toate cele spuse de Eugenia Metopadov și cuvintele rostite în 1955 pe malurile Vistulei: „Ne vom revedea la Festivalul de la Moscova!”

Florin ȘERBAN

SE SUDEAZĂ... O ECHIPĂ DE ȘTAFETĂ

Pe frumoasa pistă care începe ca un brîu cărămiziu terenul cu gazon proaspăt, se antrenează atleții. Recunoaștem cu ușurință printre ei pe Ștefan Mihali, Ilie Savel, Ion Wiesenmayer, Ștefan Kadar, Alexandru Stoenscu și Ștefan Prisiceanu.

Iată-l și pe antrenor: Tiberiu Földvâr, înarmat, ca de obicei, cu... cronometrul, creionul și carnețelul de antrenamente.

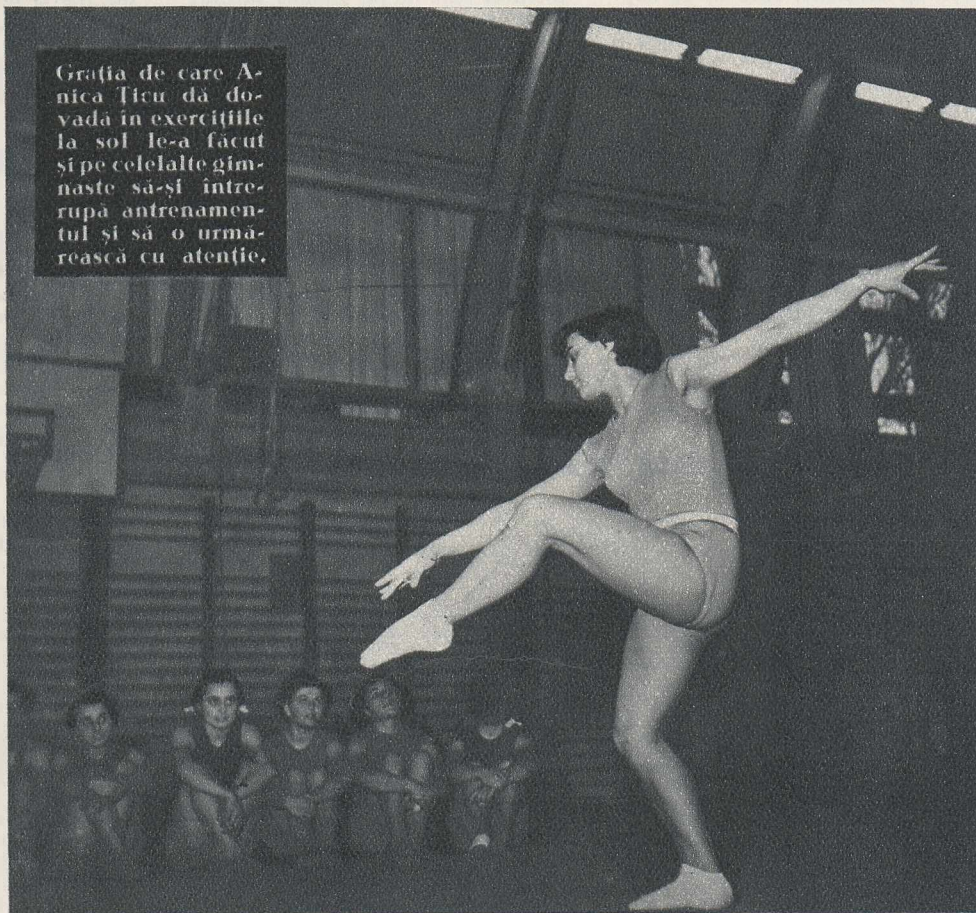
„Vrem să facem o puternică echipă de ștafetă pentru 4 x 100 m plat — ne spune Alexandru Stoenscu. Lucrăm acum pentru rezis-

Un schimb de ștafetă surprins de dincolo de gardul stadionului.

Anghel, Izghireanu, Nicușor și ceilalți fotbalștii de la Dinamo își desăvîrșesc îndemănarea în conducerea balonului.

Grăția de care Anica Țicu dă dovadă în exercițiile la sol le-a făcut și pe celelalte gimnaste să-și întreprindă antrenamentul și să o urmărească cu atenție.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

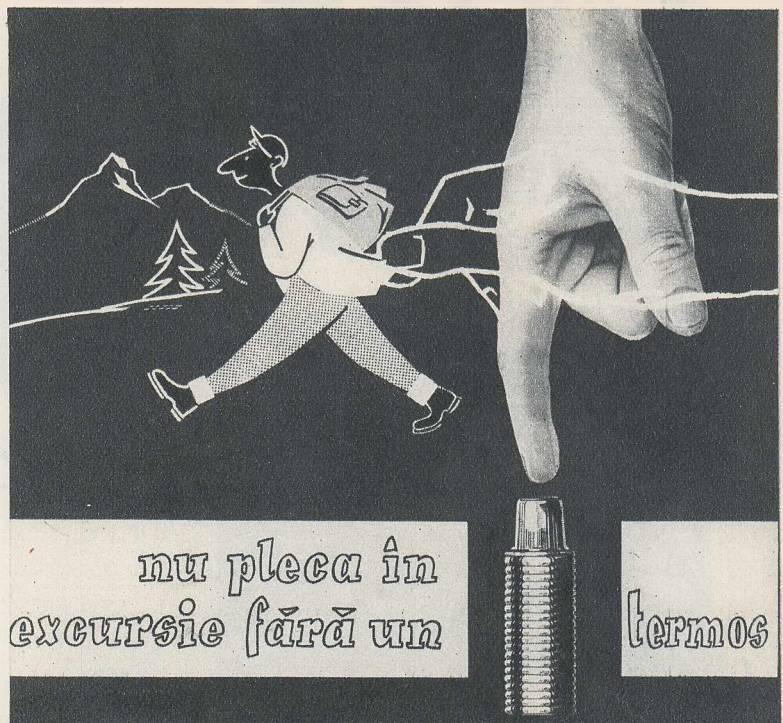
PUBLICITATEA: Telefon 7.60.10 interior 1786. Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Șcintei „I. V. Stalin”. Plănele polcromii executate la Fabrica de timbre-București

DIN VIAȚA SATELOR

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	L	S			E						H	O	R	A
2	A	M	A	T	O	L		P	A	G	U	B	A	T
3	M	O	O	L	R		C		R	A	S	U	H	A
4		D	A	V		C	A	P	I	T	A		E	M
5			T			A	R	A			R			
6				B	A	R	A	G	A	N				U
7			C	A	M	B	R	I		A	T	A	C	
8	I	S		M	I	N	T	I	A		A	C	I	D
9	A	E	R		S	A	R	A		U	D	A	S	
10			C	U	L	E	S		T	C	A	L	A	T
11	C	R	A			I	E		J	O	M	N	U	L
12				C	I		C	A	R		E	C	O	V
13	F	C	O			L	E		P	A				M
14					N	A	P	A	S	T	A			O

ORIZONTAL: 1) Cîntec al muncii pașnice pe ogoare, de Vasile Popovici (două cuv.) — Cel mai popular dintre jocurile populare. 2)... Vieru, compozitor, autorul unei „Pastorale” pentru trompetă și pian — Dăunăț. 3) Arbore — Trandafir sălbatic. 4) Produc — Grămadă de fin de formă conică — Posed. 5) Loc neted, ses — Cel muncitor este aliatul de nădejde al proletariatului — Notă muzicală. 6) Articol — Roman în care scriitorul V. Em. Galan aduce o serie de interesante aspecte din lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii — Naș. 7) Le însămințează și le seceră fără-nimea muncitoare — Ofensivă. 8) Sint, în graiul popular — Mici așezări de gospodării țărănești — Substanță chimică cu gust acru. 9) „Fulgii zbor, plutesc în... ca un roi de fluturi albi, / Răspîndind fiori de gheață pe ai țării umeri albi” (Alecsandri) — Staul (de oi și de capre) — Plin de apă. 10) Recoltarea viilor, tradiționala sărbătoare a țărănimii muncitoare din regiunile viticole — Tînăr scriitor bulgar, autorul poemului „Satul Obnova” și al volumului de proză „Fratele”. 11) Pește de apă dulce — Bluză caracteristică portului nostru național — Personaj din romanul „Viața la țară” de Duiliu Zamfirescu. 12) „Aseară, prin grădina amortică, / Din tufe de pelin cu frunze mici / A apărut în taină un...” (Topîrceanu) — Vehicul rustic, prezent în multe din tablourile lui Grigorescu — Răsunet ce se pierde-n văgăuni. 13) Ca un riu ce șerpuiește lenș în cîmpie — Sustînătorul spicului — „Cîntă cio-cirlițe... de veselie; / Fluturii cu mîile / Joacă pe cîmpie” (St. O. Iosif). 14) „Hop s...” refren dintr-un cîntec popular românesc — Dramă de Caragiale a cărei acțiune se petrece într-un sat de munte, recent prezentată în premieră de Clubul C.F.R. Grivița Roșie — Mioare.

VERTICAL: 1) Oglindă din natură, subiect al unor poezii de Eminescu, Lamartine și alții — Scriitor și ziarist luptător pentru cauza poporului, autor al cărții „U.R.S.S. azi”, prin care acum aproape un sfert de veac se făceau cunoscute poporului nostru marile realizări ale Uniunii Sovietice... la țară”, unul din cele mai frumoase tablouri de Andreescu. 2) Tînărul purtător al malariei, boala care, deși în trecut bîntuia cu furie în satele noastre, a fost stîrpită cu totul în anul regimului de democrație populară — Tabloul al treilea din poemul vocal-simfonic „Pe plaiuri moldovenesti”, de Viorel Dobos. 3) Lucrat cu sapa — Pecetea toamnei și pe veșmîntul verde al firii. 4) Odaie de culcare (mold.) — Pod umblător... Sărut, stațiune balneară din împrejurimile Brăilei. 5) „Razele cele din soare... a țărinei cîmpii” (Conachi) — ... Scafiu, unul dintre personajele principale ale romanului „Viața la țară” — Roman de Liviu Rebreanu cu subiect din viața satului. 6) Dînsul — Cărușii — Între cal și călăreț. 7) Potecute — Zar la table. 8) Cea mai mică dintre uneltele unei gospodării — A așezat în pagini textul cules — În marile unități socialiste din agricultură este adusă pe ogoare cu ajutorul irigației, ploii artificiale. 9) Ogor — Nărăvaș. 10) Așezare rurală în plină transformare socialistă — Poftimi! — Jumătate de acadea!... — Spetează înfășurată cu ițe. 11) Cavalierist în trecut — Înțepenite (mold.) 12) Organizația Națiunilor Unite — Compozitor, autorul unui „Dans rustic” pentru vioară. 13) La intervale mari (fem.) — Omorît — Lac italian dintr-o poezie de Alecsandri. 14) Șef al unei echipe de pescari. — Zei ai cîmpilor, munților și pădurilor, protectori ai turmelor. Cuvinte cunoscute mai puțin: ȘET-SAIA

nu pleca în excursie fără un

thermos

Pantofii cu talpa de cauciuc Microporos sunt usori și comози

Ș A H — Ș A H — Ș A H — Ș A H

8									
7									
6									
5									
4									
3									
2									
1									
	a	b	c	d	e	f	g	h	

Negrul mîută

O COMBINAȚIE INSTRUCTIVĂ

Bivșev — Goldberg
Semifinala campionatului U.R.S.S., Leningrad 1956

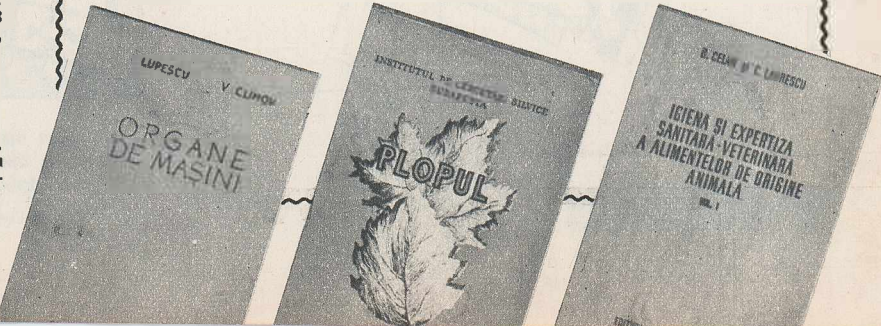
Poziția alăturată este evident pierdută pentru negru din cauza inferiorității materiale. Totuși el a mai încercat o șansă, jucînd 1... Th1+ la care albul s-a grăbit să răspundă cu mutarea naturală 2.Rh2. A urmat însă o surpriză cu totul neplăcută pentru alb: 1...Th3+!! și negrul dă mat atît după 2.R:h3 Th1, cît și după 2.g:h3 Th1. Jucînd, în loc de 2. Rh2? mutarea 2. Nf1 albul ar fi cîștigat ușor.

RECTIFICARE

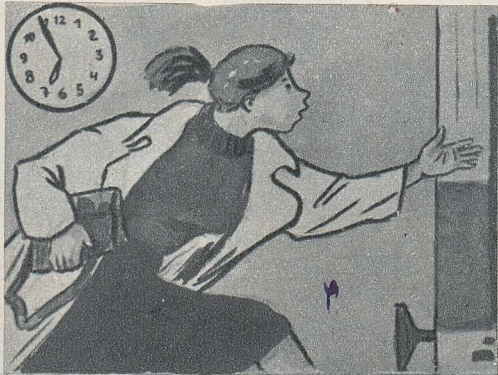
În „Flacăra” nr. 9 din 1 Mai a.c. pag. 9 am reprodus tabloul „Victoria de la Vaslui”. Lucrarea aparține pictorului Nicolae David.

ÎN EDITURA AGRO-SILVICĂ DE STAT AU APĂRUT :

- Organe de mașini de I. LUPESCU și V. CLIMOV
- Tractoarele UTOS-1 și UTOS-2 — MINISTERUL AGRICULTURII
- Prunul de prof. M. CONSTANTINESCU și P. PORFIRIE
- Floricultura de G. E. KISELEV
- Igiena și expertiza sanitară-veterinară a alimentelor de origine animală, vol. I, de B. CELAN și C. LAURESCU
- Biopreparate și medicamente folosite în medicina veterinară de C. GHEORGHIU
- Cultura speciilor forestiere de At. HARALAMB
- Economia vinatului și salmonecultura de V. COTTA
- Plopu — INSTITUTUL DE CERCETĂRI SILVICE, Budapesta
- Silvicultura generală de A. RĂDULESCU

UMOR

...și punctuală, și gospodină...

Desen de ARNO

În tren

Desen de M. ANANIA

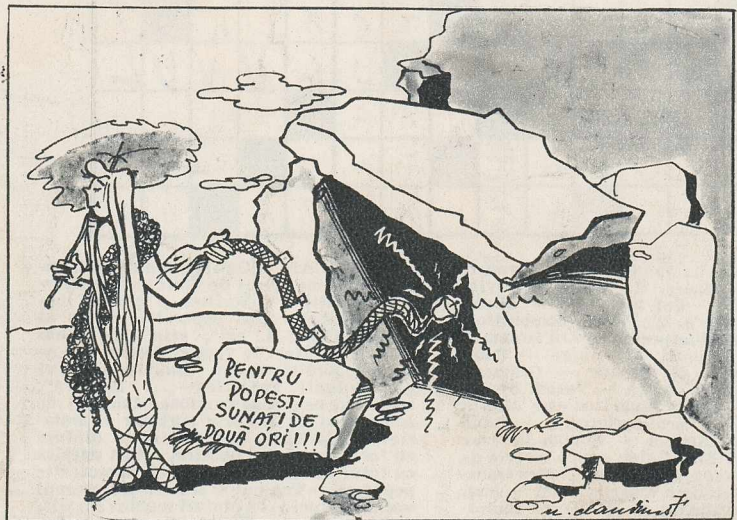
Prețul 1,50 lei

CRITICĂ RODNICĂ

Desen de Luigi LUIGI

— Strașnic îl mai scutură.
— Așa critică mai zic și eu! A și început să dea roade...

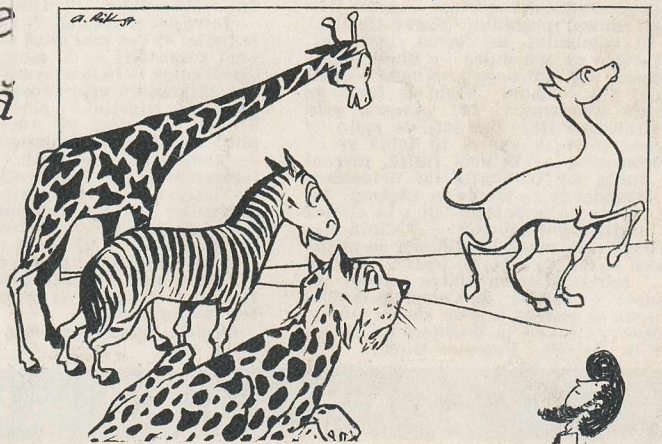
Utilizarea șarpelui cu clopoțel în epoca de piatră.

Desen de N. CLAUDIU

De teme
de modă

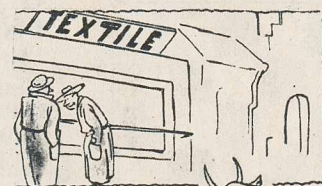
— Uitați-vă, fetelor!
Se poartă „uni“!

Desen de A. RIK

— Ți-am spus că modista noastră nu e asortată. Uite, modelul ăsta nu-l are!..

Desen de Neagu RADULESCU

TAPUL: Iete, dom'le! Nici nu știam că sînt la modă!

Desen de V. VASILIU